

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 24^ο | ΑΘΗΝΑΙ | ΙΟΥΝΙΟΥ 1910 | ΑΡΙΘΜΟΣ 988

ΔΙΑΤΙ ΔΕΝ ΖΗΤΩ ΨΗΦΟΝ

ΔΙΑΤΙ δὲν ζητῶ πολιτικὴν ψήφον, ἐρωτᾷ κάποιος εἰς μίαν ἐφημερίδα. Δὲν εἰξεύρω ποῦ, διότι δὲν ἔτυχε νὰ ἰδῶ τὴν ἀπάντησιν αὐτήν. Περιμένω, λέγει, νὰ ἔλθῃ καμμιά γυναῖκα ἀπὸ τὰ Σεπόλια διὰ νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῶν γυναικείων δικαιωμάτων, ποῦ κυματίζει τόσα χρόνια τώρα εἰς κάθε χώραν, μικρὰν ἢ μεγάλην, πολιτισμένην ἢ ὄχι.

Ἄπαντῶ. Διότι ἀποδοκιμάζω τὰς γυναῖκας ποῦ τὴν ὑψώνουν ἀμελέτητα, βιαστικά, χωρὶς νὰ προετοιμάσουν, ὅπως πρέπει τὸ ἔδαφος. Χωρὶς νὰ ἔχουν πρωτίτερα δυναμώσει τὴν γυναικειαν ψυχὴν. Χωρὶς νὰ ἔχουν τονώσει τὸ γυναικεῖο μυαλὸ μὲ γενναίαν δόσιν κρίσεως, σταθερότητος, γνώσεως τοῦ σκοποῦ, τὸν ὅποιον ἐπιδιώκει κάθε πολίτης, κάθε ἄνθρωπος ποῦ πέρνει ἓνα σφαιρίδιον εἰς τὸ χέρι του καὶ μὲ αὐτὸ μοιράζει ἐξουσίας, ἀρχάς, τίτλους. Καὶ μὲ αὐτὸ δημιουργεῖ μεγάλους παράγοντας ἢ μεγάλους καταστροφεῖς τῶν ἐθνῶν.

Ἴδου διατί δὲν ζητῶ πολιτικὴν ψήφον. Πρὸς τὸ παρὸν ἐπὶ εἴκοσι τρία τώρα χρόνια ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ νὰ τονώσω τὸ γυναικεῖο μυαλόν, εἰς τὸ νὰ δυναμώσω τὴν γυναικειαν ψυχὴν. Καὶ νομίζω ὅτι τὸ κατορθώνω. Ἴσως ὁ καιρὸς φαίνεται πολὺς εἰς ὅσους ἀνυπομονοῦν. Καὶ εἶναι εὐτύχημα νὰ ὑπάρχουν ἀνυ-

πομονοῦντες. Εἶναι εὐτύχημα νὰ ὑπάρχουν οἱ βιαζόμενοι.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὡς τώρα ἡ προετοιμαστικὴ ἐργασία ἔφεραν ἀποτελέσματα, ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς εἰς τὴν ἰδέαν ἐγίνε μὲ τέχνην, ὅτι οἱ φεμινισταὶ ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τὴν τακτικὴν τῆς λογικῆς προπαγάνδας τῶν εἴκοσι τεσσάρων αὐτῶν ἐτῶν.

Ἄν μᾶς ζητοῦν ἄνδρες καὶ μάλιστα ἀνεπτυγμένοι νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν πολιτικὴν παλαίστραν, αὐτὸ θὰ εἴπῃ, πῶς ἀναγνωρίζουν τὴν ἀξίαν μας, πῶς ἐλπίζουν εἰς τὴν πολιτικὴν δεξιότητά μας, πῶς περιμένουν ἀπὸ ἡμᾶς τὰ γενναῖα καὶ τὰ ὠραῖα καὶ τὰ χρήσιμα. Αὐτὸ θὰ εἴπῃ, ὅτι ἀναγνωρίζουν, ὅτι ὅπως ἓνα σπῖτι σχεδὸν κρημνίζεται, διότι ὁ ἕτερος τῶν στύλων ποῦ τὸ στηρίζει εἶναι σάπιος καὶ ἐτοιμόρροπος καὶ τὸ συγκρατεῖ ὁ ἄλλος ὁ γερός, ἔτσι καὶ αἱ κοινωνίαι καὶ τὰ ἔθνη συγκρατοῦνται εἰς τὸν κατήφορον, ὅταν ὁ μισὸς πληθυσμὸς τῶν εἶναι γερός καὶ ἀνεκμετάλευτος. Καὶ ὁ μισὸς αὐτὸς πληθυσμὸς εἶναι ὁ γυναικεῖος.

Αὐτὸ τὸ ὁμολογοῦν σήμερα ὅχι ὁ ἓνας ποῦ ἐγραψεν, ἀλλὰ οἱ πολλοὶ ἀληθινὰ ἀνεπτυγμένοι, ὅσοι εὐτύχησαν νὰ ἔχουν κοντὰ τῶν καὶ μέσα εἰς τὰ σπῖτια τῶν μίαν δύναμιν γυναικειας ὠραίας ψυχῆς καὶ ἓνα φῶς ἰσχυροῦ γυναικειοῦ πνεύματος. Ὅλοι ὅσοι εἰξευραν νὰ μεταχειρισθοῦν τὴν δύναμιν αὐτὴν καὶ νὰ φωτίσουν τὴν ψυχὴν τῶν μὲ τὸ ὠραῖον αὐτὸ φῶς.

Δὲν εἰξεύρω ἂν εἶναι οἱ περισσότεροι. Δι-
στάζω ὅμως νὰ τὸ πιστεύσω. Ἡ δουλεία καὶ
ὁ κοτζαपाσισμός ποῦ τὴν διεδέχθη ἄφησαν
ὀπίσω των πολὺ σκότος. Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς
εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐφοδιασθῶμεν αἱ πολλοὶ καὶ
ὄχι αἱ ὀλίγοι, μὲ δυνάμεις, μὲ θέλησιν, μὲ
θάρος. Νὰ γίνωμεν λεγεῶνες ἀκατανίκητοι,
ὥστε ὅταν ἐπέμβωμεν, ὅταν καταβῶμεν εἰς τὸν
ἀγῶνα, ὅταν ζητήσωμεν εἰς εὐρύτερον καὶ γε-
νικώτερον κύκλον τὸ μερίδιόν μας εἰς τὴν δη-
μιουργίαν μιᾶς πατρίδος ἰσχυρᾶς, μιᾶς χώρας,
ἡ ὁποία ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ πολλοὺς διὰ νὰ ὀρ-
θοποδήσῃ καὶ σωθῇ καὶ προοδεύσῃ, νὰ γίνω-
μεν δεκταὶ μὲ εὐγνωμοσύνην.

Δὲν θέλωμεν ἡμεῖς μὲ λόγχας ἐμπρός μας
καὶ ἀστυνομικὰ μαστίγια νὰ ἀνοίξωμεν τὸν
δρόμον πρὸς μίαν ἐπωφελεῖν δρᾶσιν εἰς τὸν τό-
πον μας πρῶτα, εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἔπειτα.
Δὲν ἔχομεν τὴν φιλοδοξίαν νὰ γίνωμεν ἀπλῶς
ὅ,τι γίνονται σήμερον οἱ ἄνδρες μας. Δὲν εἶναι
αὐτὸ ἀρκετὸν, διότι δὲν ἱκανοποιεῖ τοὺς πό-
θους μας καὶ τὰ ἰδανικά μας. Εἴμεθα ἡ ὀπι-
σθοφυλακὴ, ἡ ὁποία ἔμενεν ὡς τώρα ἀφανὴς
καὶ ἄσημος καὶ ἡ ὁποία εἰς τὴν κρίσιμον στιγ-
μὴν—ποῦ δὲν εἶναι δυστυχῶς μακράν—θὰ
τρέξῃ νὰ ἀνακτῆσῃ τὰς ἀπολεσθεῖσας θέσεις, νὰ
ἀνεγείρῃ τὰ καταπίπτοντα ὄχρωμάτα. Ἡ πα-
τρὶς μας, ποῦ μᾶς βλέπει νὰ γινόμεθα ἰσχυρό-
τεροι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ποῦ μετρά τὰς
δυνάμεις μας, ποῦ ἐκτιμᾷ τὴν αὐταπάρησιν
καὶ τὸν ἀλτρουϊσμόν μας, θὰ μᾶς καλέσῃ αὐτὴ
νὰ τὴν ὑπηρετήσωμεν, νὰ τῆς δώσωμεν τὴν
δύναμιν τῆς ἀγάπης μας, ποῦ τῆς ἀρνήθησαν
ἕως τώρα, ὅσοι ἀγάπησαν μόνον τὸν ἑαυτὸν
των.

K. HAPPEN

Ἡ ΕΛΛΑΔΑ

Ἄγνωστων ποιημάτων Σολωμοῦ

Ἡ Εὐρώπη τὴν κυτταίει πῶς θὲ νὰ πράξῃ·
Τῆς Εὐρώπης κυτταίει κατὰ τὰ μέρη·
Χωρὶς ὕψη τὸ πρόσωπο ν' ἀλλάξῃ,
Ἄπάνου εἰς τὴ ρομφαία βάνει τὸ χέρι
Βασιλικά, καὶ μὲ πολέμιαν τάξιν
Ἐκαμε νεῦμα, ὁποῦ ἔλεγε· Ἄ κ α ρ τ ἔ ρ ε ι.
Καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν φοιχογυρίζει,
Τὸ δάχτυλο κινάει, καὶ φοβερίζει.

(Ἀπὸ τὰ Ἄπαντα Διονυσίου Σολωμοῦ)

ΟΙΚΟΚΥΡΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Α'.

Αἱ μόναι ποῦ δικαιολογοῦνται καὶ αἱ μόναι
ποῦ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ καταργηθοῦν. Πρῶτον
διότι δὲν κουράζουσι, ἀφοῦ δὲν εἶναι ἀνάγκη
καρμίας ἰδιαιτέρας μελέτης καὶ προετοιμασίας.

Ἀπλῶς γίνονται εἰς τὰς μικροοικοκυρὰς αὐτὰς
ὅ,τι γίνονται μὲ ἡμᾶς τὰς μεγάλας, ὅταν ἔχω-
μεν νὰ δεχθῶμεν ζένους εἰς τὰ σπίτια μας καὶ
νὰ τοὺς προσφέρωμεν ἕνα γεῦμα καὶ ἕνα τσάι.

Δὲν περιμένωμεν βέβαια τὴν ἐκτακτὸν αὐτὴν
στιγμὴν διὰ νὰ μάθωμεν νὰ μαγειρεύωμεν,
νὰ κατασκευάζωμεν γλυκίσματα, ἀλλ' οὔτε νὰ
ἔχωμεν τὸ σπίτι μας τακτικόν, καθαρὸν καὶ
ἀνθοστολισμένον. Ἐὰν εἴμεθα καλὲς νοικοκυ-
ρὲς αὐτὴ ἡ τάξις καὶ ἡ καθαριότης ἀποτελεῖ
τὴν βᾶσιν τοῦ νοικοκυραιοῦ μας, εἶναι ἡ καθη-
μερινὴ φροντίς μας, εἶναι ἡ κατάστασις ἡ
παντοτεινὴ τοῦ περιβάλλοντος, εἰς τὸ ὅποιον
καὶ μόνον, ριζοβολεῖ καὶ ἀνθεῖ τὸ δένδρον τῆς
ἀγάπης, τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς χαρᾶς. Ὅταν
λείψουν αὐτὰ, τὸ σπίτι πᾶναι νὰ εἶναι τὸ ἄσυ-
λον τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸ ὅποιον ξεχνᾷ κάθε
λύπην, παρηγορεῖται ἀπὸ κάθε ἀπογοήτευσιν
καὶ ἀτυχίαν καὶ ἀντλεῖ δυνάμεις ἐνεργείας καὶ
ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Καὶ ὅλοι ὅσους στεγάζει τὸ σπίτι, μικροὶ
καὶ μεγάλοι ἔχουν, ὁ καθένας εἰς τὸν κύκλον
του, ἀναλάβει μίαν πάλιν, ἕνα εἶδος ἀγῶνος
ἀπὸ τὸν ὅποιον δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ὁ ἐνθου-
σιασμός καὶ ἡ χαρὰ. Τὸ βρέφος ποῦ παλαίει
εἰς τὰ σπάργανα διὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὸ μικρὸν
του σῶμα μὲ καλὸν ἀέρα, καλὴν τροφήν καὶ
καθαριότητα. Τὸ νήπιον ποῦ ἀγωνίζεται νὰ
γνωρισθῇ μὲ τὸν κόσμον ποῦ τὸ περιτριγυρίζει
καὶ νὰ ἀποταμιεύσῃ εἰς τὸ μικρὸ μυαλό του
καὶ τὴν τρυφερὰν ψυχὴν του γνώσεις καὶ αἰσθη-
ματὰ. Τὸ ἀγόρι καὶ τὸ κορίτσι ποῦ πηγαίνει
εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἀρχίζει νὰ ὑποτάσσεται
εἰς τὸν ἀπαράκλιτον νόμον τῆς ἐργασίας. Ἡ
νῆα καὶ ὁ νέος, ποῦ διὰ νὰ ἀντικρύσουν τὸν
κόσμον, ὀφείλουσι νὰ εἶναι ὀπλισμένοι μὲ γερὰ
ἐφόδια, ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ποῦ ἔχουν νὰ
φροντίζουν δι' ἕλα καὶ δι' ὅλους καὶ νὰ ἐργα-
ζῶνται καὶ νὰ θυσιάζουσι δυνάμεις καὶ τοῦ σώ-
ματος καὶ τῆς ψυχῆς· ὅλοι μαζὴ ἔχουν ἀνάγκη
ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀγάπην καὶ ἐνθουσιασμόν, διὰ
νὰ ἀνταποκριθῇ ὁ καθένας εἰς τὸ δύσκολον
ἔργον του. Καὶ ποῦ θὰ τὰ εὔρουν αὐτὰ τὰ
ὄρατα πράγματα, ποῦ θὰ τὴν εὔρουν τὴν χαρὰν
καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, ἂν ὄχι
εἰς τὸ ἀνθοστολισμένον σπίτι, ποῦ λάμπει ἀπὸ
καθαριότητα καὶ τάξιν, εἰς τὸ καλοσφρωμένον

ΠΡΩΙΝΗ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

(Δος Σοφίας Λασκαρίδου)

Ἀπὸ τὰ βραβευθέντα εἰς τὴν Ἐκθεσιν τοῦ Μονάχου.

τραπέζι μὲ τὰ νόστιμα καὶ καλοσφρισιμμένα
φαγητά, εἰς τὴν εὐθυμίαν καὶ καλὴν διάθε-
σιν ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ποῦ ἔχουν
τὴν συναίσθησιν ὅτι ἀποτελοῦν ἕνα σύνολον
ἁρμονικόν, ἀφοῦ ὁ καθένας δίδει κᾶτι ἀπὸ τὸν
ἑαυτὸν του, τὸ καλλίτερον μέρος τῆς ψυχῆς
του, διὰ τὴν ἁρμονίαν αὐτὴν.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον ἡμεῖς προετοιμάζωμεν
δώδεκα τώρα ἔτη τὰ κορίτσια μας. Καὶ τὰ
πτωχότερα, ποῦ ἀπὸ τὴν δουλειὰ των περιμέ-
νουν νὰ ζήσουν καὶ νὰ εὐτυχίσουν καὶ τὰ εὐ-
πορώτερα ποῦ ἔχουν καὶ αὐτὰ νὰ δημιουργήσουν
μαζὴ μὲ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων καὶ τὴν
ιδιὴν των.

Αἱ ἐξετάσεις των λοιπῶν δὲν ἀπαιτοῦν
καρμίας προετοιμασίας, καρμίας κούρασιν,
κανένα κόπον. Ἐμαγειρεύσαν καὶ σήμερον,
ὡπως μαγειρεύουν τακτικὰ ἡμέρας τὴν ἐβδο-
μάδα, ἐσυγύρισαν ὡπως συγυρίζουν καθήμεραν
καὶ μόνον ποῦ μὲ τὰ ἔργα των ποῦ ἐλθέτουσι
θέλουσι νὰ δείξουν ἕως ποῦ ἔχουν φθάσει αἱ
πρόοδοί των.

Γλυκίσματα, φαγητά, ἀσπρόρουχα ραμμένα
ἐδῶ καὶ σιδερωμένα, ἄνθη, ἔργα καλλιτεχνικά,
βιβλία λογιστικά, ὅλα χωρὶς ἐξαιρέσιν δὲν
ἔγιναν διὰ τὰς ἐξετάσεις, ἀλλὰ διότι παρηγ-
γέλησαν νὰ γείνουν, ὡπως γίνονται ὅλον τὸν
χρόνον, εἰς κάθε ἀδιακρίτως ἐποχὴν.

Ἰστέρα ἀπὸ τὴν ἀπολογία αὐτὴν τὴν δι-
καιολογοῦσαν τὰς ἐξετάσεις, τὰς ὁποίας ἀνέ-
καθεν καὶ δημοσιογραφικῶς ἀπεκήρυξα ἀπὸ
τὰ σχολεῖα, τὴν ἐποχὴν μάλιστα αὐτὴν τῆς
μεγάλης ζέσσης, ἔρχομαι εἰς ἕνα ἄλλο σπου-
δαῖστατον ζήτημα, τὸ ὅποιον ἀναφέρεται εἰς
τὴν νοικοκυραιοσύνην.

Εἶναι τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπαιτῶμεν μόνον
ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἢ ἀπὸ τὰ κορίτσια τὴν δη-
μιουργίαν τῆς χαρᾶς εἰς τὸ νοικοκυρεῖν. Πρέπει
αἱ μητέρες νὰ συνειθίζουσι καὶ τὰ ἀγόρια των
εἰς τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὴν ἁρμονίαν
καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν οἰκιακὴν ζωὴν.
Ὅταν κάθε νοικοκυρικὴ προσπάθεια τῆς γυναι-
κὸς καὶ τῶν κοριτσιῶν καταστρέφεται ἀπὸ τὴν
ἀκαταστασίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν καὶ τὴν οἰκια-

κλήν απειθαρχίαν του άνδρος και των αγοριών, τότε κάθε άλλο παρά χαρά και άρμονία βασιλεύει εις τό σπίτι.

Οί Άμερικανοί, οί Σουηδοί και οί Νορβηγοί εις τά σχολεία των τών μικτών ύποχρεώνουν και τών αγοριών να μανθάνουν να τακτοποιούν δωμάτια, να έτοιμάζουν τραπέζια, να άποκοτύν μερικώς γνώσεις μαγειρικής, να περιποιούνται παιδιά, να ράπτουν...

Δέν είναι διά τήν χειραφέτησιν των γυναικων που ζητούν να στρέψουν πύ το νοικοκυρικώτερον τήν ανατροφήν των αγοριών. Άπλως διά τήν έπιτυχίαν τής οικουρικής τάξεως και άρμονίας. Ο άνδρας που έχει μνηθῆ εις τό δύσκολον και κοπιαστικόν έργον τής νοικοκυρωσύνης σέβεται τήν γυναίκα που κοπιάζει διά να έχει τό σπίτι τής τακτικό και δέν καταστρέφει με τήν ιδικήν του άκαταστασίαν τό έργον της. Ο άνδρας αυτός δέν θεωρεί τήν γυναίκα βάρος περιττόν, αλλά σύντροφον άπαραίτητον, ο όποιος κοπιάζει όσον και αυτός και δίδει όσον και αυτός εις τήν οικογένειαν διά τήν ευτυχίαν και ευμάρειαν και άρμονίαν τής ζωής.

Όπου δέ αί γυναίκες έπροόδευσαν τόσο, ώστε να ζητούν και αυτά από τήν κοινωνίαν τό μερίδιον των δικαιωμάτων των, άπέναντι των καθηκόντων εις τά όποια είναι ύποχρεωμένοι, εξήτησαν από τήν πολιτείαν να αναγνωρισθῆ ή οικουρική εργασία των, ως κεφάλαιον παραγωγικόν και να καταργηθῆ ή καθιερωθεΐσα πρόληψις ότι ο άνδρας μόνον έσοδεύει και ή γυναίκα δαπανᾷ.

Η γυναίκα και όταν δέν έχει προΐκα εις χρήματα ή εις είδη, έχει τήν νοικοκυρωσύνην της, έχει τās αναγκάσας διά τήν οικογένειαν τεχνικώς γνώσεις της, αί όποια είναι πολύτιμον κεφάλαιον με εισόδημα ασφαλέςτατον, τό όποιον καμμία οικονομολογική κρίσις δέν εΐμπορεί να έλαττώσῃ. Έάν επί παραδείγματι εις μίαν οικογένειαν από 5—6 άτομα ο άνδρας έσοδεύει από τήν εργάσιαν του 400 δρ. τόν μήνα, ή καλή νοικοκυρά διά τής ιδικής της εργασίας έσοδεύει άλλα τόσα.

Άπό τήν μαγειρικήν, από τό σίδερο, από τό ράψιμον άσπρορούχων και φορεμάτων, από τήν κατασκευήν των καπέλων και των κομψοτεγνημάτων του σπιτιού οικονομεί με τās οικουρικώς γνώσεις της ό,τι δαπανᾷ μία άλλη ή όποια δέν γνωρίζει τίποτε από όλα αυτά. Και δι' αυτό βλέπομεν συχνά σπίτια εις τά όποια και οί άνδρες κερδίζουν πολλά και αί γυναίκες φέρουν μεγάλας προΐκας, να πτωχάνουν και καταστρέφονται οικονομικώς και σπίτια πτωχά μόνον με τήν εργάσιαν του άν-

δρος και τής γυναικός να προοδεύουν και να πλουτούν. Αυτά έχουν τόν ανεξάντλητον πλοϋτον τής γυναικείας οικοκυρωσύνης, εκείνα τήν άκαταστασίαν και τήν σπατάλην και τήν άεργίαν τής γυναικός, ή όποια συμπαρασύρει όλα και όλους εις τήν καταστροφήν.

(Άπό τήν λογοδοσίαν τής Προέδρου του Έπαγγελματικού Τμήματος τής Ένώσεως των Έλληνίδων κ. Κ. Παρρέν).

ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ

(ΤΟΥ ΔΑΝΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΓΕΝΣ ΠΕΤΕΡ ΓΙΑΚΟΥΒΕΝ)

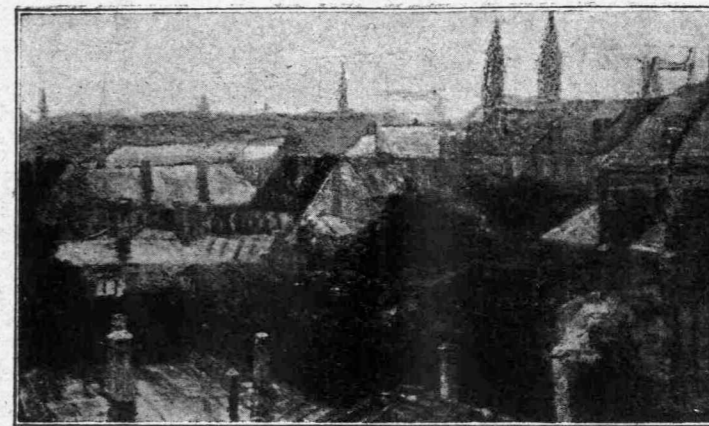
ΣΑΛΤΖΑΧ δέν είναι ποτάμι να τό χάρεται κανείς, και στην ανατολική του άκροποταμιά είναι χτισμένο ένα χωριουδάκι, ένα μελαγχολικό και φτωχότατο, παράξενο χωριουδάκι.

Όταν ένα μάζεμα έλευσινό κακομοιριασμένων διακονιαρέων, που τό νερό τους έστόμωσε στο διάβα τους κι άπένταροι δέν έχουν να πλερόσουν τό πέρασμά του, στέκονται τά σπίτια κάτω στην άκρότατην όχθη, με κολημένες τις σακατεμένες πλευρές τους, μ' άπελπισιά μπηγμένα τά σάπια τους δεκανίκια στο σταχτερό ποτάμι. Άπό τό βάθος τής καμάρας, κάτω από τις ξεγδαρμένες σκεπές, προβάλλουν αλίγιστα μαύρα σκοτεινά θηκάκια, προβάλλουν έτσι εκεί πέρα, με μίαν αλοιθωρη έκφραση έχθρικής πίκρας, στα ευτυχισμένα σπίτια, που είναι στην πράσινη κοιλάδα διεσπαρμένα απομονωμένα ή ζευγαρωμένα και χάνονται μακριά μέσα στο χρυσό, τό νεφελιασμένο διάστημα. Τά φτωχά καλυβια δέν τά περιβάλλει λοιπόν καμιά λάμψη, κλωσιασμένη μονάχα σκοτεινίλα, νεκρομάρα μονάχα: πιό περισσότερο άκόμα τήν κατσοφιάζει ή αντίάρα του ποταμού, που σέρνεται τεμπέλικα κι όμως άποσταμένα και τόσο άποσταμένα στο δρόμο του, τόσο άκεφα μουρμουρίζει.

Βασίλευε ο ήλιος. Άπό τήν άλλη μεριά τό γαλιστερό σμήνος των τριζονιών ήρχισε πιά να γιομίζει τόν άέρα. Πότε και πότε φυσούσε ξαφνικά, σβυσμένα, μια πνοή άνέμου, που έρχονταν έτσι να ταφεί εκεί στα λιγνά καλάμια τής άκροποταμιάς.

Μιά βάρκα κατέβαινε τό ποτάμι.

Σ' ένα από τά στερνά σπίτια στέκονταν μια αδύνατη, μια χτικιασμένη γυναίκα μωρή, άκουμπισμένη στο ζόγκωμα τής καμάρας και κοίταζε ίσα πέρα. Με τό διαφανές σχεδόν χέρι

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΗ ΗΜΕΡΑ

Άπό τήν έκθεση του Μονάχου. (Έργον Σ Λαγκαρίδου)

της έκανε ήσικιο στα μάτια της, γιατί κεί άπάνω, που ή βάρκα κατέβαινε, τό λιοθάμπωμα χρυσά έλαμποκοπούσε στα νερά, και φαίνονταν, σαν να ξεγλιστρούσε άπάνω σένα χρυσάφενιο καθρέπτη.

Άπό τό φωτερό μισόσκοτο πρόβαινε φωτερό τό ώχροκέρινο πρόσωπο τής γυναίκας, ώσαν να έφερνε μέσα του τό φως του. Τί καθαρά τά άφρόμαλλα που μόνα αυτά στις σκονεινές νύχτες εθάμπωναν τής θάλασσας τά κύματα. Μ' άγωνία αναζητούσαν τάπελπισμένα μάτια της. Ένα παράξενο άρρωστιάριο χαμόγελο έπλανιόταν στο άποσταμένο στόμα, μα οί ζαροϋκλες που άραδιάζονταν στο κούτελό της που στρογγυλά έξεχε, άπλωναν όλο της τό μούτρο τόν ήσικιο μιας άπελπισμένης άπόφασης.

Άρχισε να σημαίνει ή καμπάνα τής έκκλησιαις του χωριού.

Τραβήχτηκε από τό λιοθάμπωμα και λιχνούσε τό κεφάλι της, σαν να άπομάκρνε τους ήχους τής καμπάνας και ψιθύριζε μαζί, σα να πάντουσε στής καμπανιές που δέν ήθελαν να πάψουν:

— Δέ μπορώ να περιμένω! Δέ μπορώ να περιμένω!..

Κ' οί καμπανιές έπαψαν.

Σαν από λύπη κατατρεγμένη πήγαυε κ' έρχονταν στην καμάρα. Τής άπελπισιάς οί ήσικιοι εθάβονταν πιό πολύ, κι άνάσαινε τόσο βαρεία, που έλεγες πως τήν έσφιγγαν τά δάκρυα και δέ μπορούσε να τά πετάξει.

Πολλά, πολλά χρόνια ύπόφερε από μια καρδιοφάγα άρρώστεια, που δέν τήν άφινε σ' ήσυχία είτε έπεφτε είτε σηκόνονταν. Ρώτησε και μια ρίχτισα κοντά σταλλα, πήγε, και σταγία νερά, μα τίποτα, τίποτα! Και τόρα

στερνά πήγε με τις παράκλησες του Σεπτέμβρη στον άγιο Βαρθολομαίο κ' εκεί ένας γέρος μένα μάτι τής τήν έδωκε τή συμβουλή:

— Να δέσεις ένα μπουκέτο από έδελθάις και μαραμένο πήγαυο, από ξεροκαημένα καλαμπόκια και λουλούδια από τό κοιμητήρι, από μια πλεξούδα των μαλλιών σου και από ένα καρφι νεκράκας: και που λές τό μπουκέτο αυτό ναν τό πετάξεις σε μιά νιά, σε μιά γερή κι άφράτη που θα καταβαίνει τό ποτάμι, και τότε θα ιδείς τήν υγεία σου. τότε θα σάφισει εσένα ή άρώστεια και θαδράξῃ τήν άλλη.

Και τόρα τόκρυβε τό μπουκέτο στον κόρφο της: κι από τό ποτάμι κατέβαινε μια βάρκα, ή πρώτη βάρκα άφότου τόδεσε τό μπουκέτο. Και πάλε ήρθε στην καμάρα: ή βάρκα εΐταν τόσο κοντά, που τους ξεχώριζε τους πέντε-έξ επιβάτες της. Μπροστά μπροστά στέκονταν ο βαρκάρης, με τό σημαδάρι του: στο τιμόνι καθότανε μια κυρά και τιμόνιζε: κοντά της ένας κύριος, που πρόσεχε οί τιμονιές σύμφωνα με τό γνέμα του βαρκάρη να πηγαίνουν: κ' οί άλλοι καθόνταν γύρο στη βάρκα.

Κ' ή άρρωστη πρόλαβε: κάθε σταύρωμα του προσώπου της εΐταν καρτέρι και τανητό: και τό χέρι πάντα στα στήθια άκομπούσε. Χτυπούσαν τά μελίγγια της. Σταμάτησε ή αναπνοή της και με φουσκωμένα ρουθούνια και μάναμένα μάγουλα και με όλάνοιχτα τάλύγιπτά της μάτια τό καρτερούσε τό κόντευμα τής βάρκας.

Κι ακούγονταν πιά οί φωνές τους: κι ακούγονταν πότε ξάστερα, πότε μόνο σαν άγνισμένο μούρμουρο.

— Η ευτυχία, έλεγε ένας: μα ή ευτυχία είναι όλως διόλου ειδωλολατρική παράσταση.

Ούτε μιὰ φορά δὲν τὴ βρίσκετε στὴ νέα Διαθήκη.

— Μακαριότητα λοιπόν; ρώτησε ἕνας ἄλλος.

— "Ὅχι! ὄχι, μιλοῦσε ἄλλος τότε. Ἡ κουβέντα τραβάει τὸ ἰδανικό της εἶναι, ὅτι τὸ ὑπὸ κατέθη κανενός. Ἀπὸ τὴν ἀρχή... ἀπὸ τὴν ἀρχή!...

— Καλά. Λοιπόν οἱ Ἕλληνες...

— Προτιμότερα οἱ Φοίνικες!

— Τί ξέρεις ἐσύ γιὰ τοὺς Φοίνικες;

— Τίποτα! Καὶ γι' αὐτὸ πρέπει πάντα νὰ προηγούνται οἱ Φοίνικες!...

"Ἰσα ἴσα τότε εἶταν ἡ βάρκα κάτου ἀπὸ τὸ σπίτι, καὶ κείνη τὴ στιγμή ἕνας ἀναψε τσιγάρο. Στὴν ἐλαχίστη ἀναλαμπὴ τοῦ σπύριτου ἔπεσε τὸ φῶς ἀπάνω στὴν κυρὰ τοῦ τιμονιῦ καὶ στὴν κοκκινωπὴ τὴ λάμψη ἐφάνηκε ἕνα νεώτατο, ὃ ἕνα δροσερότατο κορίτσι μὲ τὸ χαμόγελο τῆς χαρᾶς στὰ μισάνοιχτα χεῖλια του, μὲ τὴν ὄνειριασμένη τὴν ἔκφραση στὰ γλαρά του τὰ μάτια, τὰ μάτια ποὺ κοίταζαν τὰ σκοτεινὰ οὐράνια.

Πάει ἡ ἀναλαμπή! Ἀλαφρὸ φλοίφλισμα, λές κέπεσε κάτι στὸ νερό—κι' ἡ βάρκα πέρασε.

Πάνω κάτου πάει ἕνας χρόνος. Ὁ ἥλιος βυθίζονταν πίσω ἀπὸ βαρεῖα σκοτεινότερα νέφαλα ποὺ πετοῦσαν μιὰ ματοκόκκινη λάμψη στὸ ὄχρὸ κατέβασμα τοῦ ποταμιῦ. Δροσερὸ τὸ ἀγεράκι φυσοῦσε στὴν κοιλάδα. Κανένα τσίτσιρο τῶν τριζονιῶν· μονάχα τὸ κελάρισμα τοῦ ποταμιῦ· μονάχα τὸ τερέτισμα τῶν καλαμιῶν. Καὶ μιὰ βάρκα ἀπὸ μακριὰ κατέβαινε τὸ ποτάμι.

Ἡ ἄρρωστη κάτου ἀπὸ τὴν καμάρα ἐστέκονταν στὴν ἀκροποταμιά.—Σὰν πέταξε τὸ μαγεμένο τὸ μπουκέτο στὸ νέο τὸ κοράσι, ἔπεσε χάμω τότε λιπόθυμη. Καὶ τὸ ζωηρὸ ξερέθισμα, ἴσως κι' ἕνας νέος γιατρός, ποὺ ἦρθε στὰ περίχωρα, τῆς ἔδωκεν κάπια καλλιτέρεψη τῆς ἀρρώστειας τῆς· ὕστερα ἀπὸ μιὰ κακὴ κρίση ἄρχισε νὰ πέρνει ἀπάνω της καὶ σὲ δυὸ μῆνες ὕστερα σηκώθηκε γερή. ὦ, πὼς τὴ μεθοῦσε στὴν ἀρχή, πὼς τὴ μεθοῦσε ἡ ὑγεία! μὰ πόσο βιάσταζε; Ξανακύλισε! καὶ τότε περίλυπη, ἀνήσυχη, ἀπελπισμένη, ὀλοῦθε τὴν ἀκολουθοῦσε τὸ νέο κορίτσι τῆς βάρκας. Καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς πρόβαινε, σὰν πὼς τὸ εἶδε τότε, νέο κορίτσι, γιομάτο κορίτσι, γερὸ. Τῆς ἔπεφτε στὰ γόνατα καὶ τὸ ἔβλεπε μπρός της πεσμένο. Κ' ὕστερα δὲν τῷ βλεπε πιά! ὦ κι' ὅμως τόξερε· τόξερε πὼς ἐκεῖ δά, νὰ ἐκεῖ δά, εἶταν τὸ νέο τὸ κορίτσι, γιὰτὶ τᾶκουγε, τᾶκουγε τόσο σιγὰ νὰ κλαίει, τὴν ἡμέρα στὸ κρεβάτι της καὶ τὸ βράδι σὲ μιὰ γωνιά τῆς καμάρας της. Καὶ τότε λίγον καιρὸ πάλι ξανάφθε, νάτο ἐκεῖ μπροστά της, ὄχρὸ.

μαραμένο, χτικιασμένο καὶ τὸ κοίταζε μὲ τὰ παραμεγάλια τὰ παράξενα μάτια.

Κι' ἀποσπεροῦ στέκονταν ἐκεῖ στὴν ἀκροποταμιά· κρατοῦσε ἕνα πελεκουδι στὸ χέρι καὶ ζωγράφιζε σταυρὸ σὲ σταυρὸ ἀπάνω στὴ μαλακὴ λάσπη· κάποιος σηκόνονταν· κι' ἀφρογκάζονταν· κι' ὕστερα πάλι ζωγράφιζε μακρύτερα σταυροὸ σὲ σταυρὸ.

Καὶ τότε ἄρχισε νὰ σημαίνει ἡ καμπάνα.

Προσεχτικὰ τονὲ τέλειωσε τὸ σταυρὸ της, τὸ πέταξε τὸ ξύλο ἀπὸ τὸ χέρι της, καὶ γονάτισε καὶ προσεύχονταν. Κ' ἔπειτα ἔγυρε μὲ τὰ στήθια στὸ ποτάμι, σταύρωσε τὰ χεῖρα κι' ἀφήθηκε κάτου στὸ σταχτόμαυρο κατέβασμά του. Καὶ τὴν παράσυρε τὸ κατέβασμα, καὶ τὴν τράβηξε στὰ βαθειὰ καὶ τὴν ἔφερε, σὰν πάντα τεμπέλια καὶ λυπημένα, στὸ χωριὸ πέρα, στὰ γρασιδία πέρα.

Κ' ἡ βάρκα εἶταν τόσο κοντά. Κ' εἶταν μέσα οἱ νεοί, ποῦ τότε βοήθησαν τὸν τιμονιέρη καὶ τότε γλεντοῦσαν τοῦ μέλιτος τὸ μῆνα. Ἐκείνος ἐκάθονταν στὸ τιμόνι, κι' ἐκείνη στῆς βάρκας τὴ μέση, τυλιμένη σὲνα μεγάλο χάουαλ, μὲνα μικρὸ κόκκινο σκουρὶ στὸ κεφαλάκι της... ἐστέκονταν κι' ἀκουμποῦσε στὸ μικροῦλι τὸ καρτάτι ποὺ δὲν εἶχε πνὶ καὶ στριμώνονταν!...

Τώρα διάβαιναν ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐκανε νέμα τοῦ τιμονιέρη, ὃ μὲ ποιὰ χαρά! Κοίταζε ἀπάνω στὰ οὐράνια κι' ἄρχισε τὸ τραγοῦδι: ἐτραγοῦδοῦσε, στὸ καρτάτι ἀκουμπισμένη, τὴ ματιά στὰ κρεμάμενα σύγνεφα προσηλωμένη:

ὦ σὺ γλυκεῖα φωλίτσα μου, ποῦσαι γερά χιτισμένη, ὦ ἐσὺ παλάτι τῆς χαρᾶς ποὺ ἡ λύπη ἐντός δὲν μπαίνει!

Τ' εἶναι τὸ ποῦ θωρῶ ψηλά κεῖ πάνω στὸ γιοφύρι;

Τ' εἶναι τὸ ποῦ τὸ σύγνεφο τὸ πορφυρένιο σύρει;

ὦ! τὴ γνωρίζω τὴ μορφή ψηλά ποὺ μὲ ἀγναντεύει...

εἶναι ὁ καλὸς τὸ ἀητέρι μου, ποὺ ἐντός μου βασιλεύει!

Κοντά μου ὀλοῦθε ἀγνάντια μου στέκει πιστέ μου
[αἰώνια!]

Καὶ τότε πάνε ἐπέταξαν τὰ δίσεχτα τὰ χρόνια!

Πᾶνε! κι' ἐγὼ τοὺς ἡσκιους τοὺς καλῶ μὲς τὴ καρδιά μου.

νὰ ἐρθοῦνε στὸ τραπέζι της, νὰ πιοῦνε στὴ χαρά μου.

Βίβα χαρά μου, ποῦ ἦρθες πιά! Βίβα! πιά ἡ λύπη πάει!

Βίβα! βίβα! βίβα ὦ χαρά!...

Καὶ τὸ νεῖρο περνάει!...

(Μετάφραση Γ. Κ.)

(Τέχνη)

ΝΥΚΤΕΡΙΝΟΣ ΦΟΒΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἐπειδὴ εἰς μερικὰ παιδιὰ ἡ φαντασία εἶνε ζωηρὰ διαπλάττει εἰς τὸ σκότος διάφορα φαντασιώδη σήματα καὶ παραστάσεις. Μὲ μεγάλην δυσκολίαν αὐτὰ κοιμῶνται εἰς δωμάτιον τὸ ὁποῖον δὲν φωτίζεται καλὰ ἢ καὶ ἐὰν τὰ ἀφίσωμεν μόνον. Ἡ φαντασία των τοὺς παρουσιάζει φαντάσματα φρικαλέα, παραστάσεις διαφόρους, τὰς ὁποίας ἔχουν ἀκούσει καὶ τὰς ὁποίας αὐτὴ παρουσιάζει τερατώδεις. Τὰ περισσότερα παιδιὰ συγκρατοῦν ἐπὶ πολὺ καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῶν διηγημάτων, ὡς ἐπίσης μὲ μεγάλην εὐκολίαν ἐπαναφέρουν εἰς τὴν μνήμην των ὅλα τὰ θεάματα εἰς τὰ ὁποῖα παρευρέθησαν. Ὅταν δὲ μείνουν μόνον ἢ καὶ εὐρεθοῦν εἰς τὸ σκότος, τότε αἱ εἰκόνες αὐταὶ παρουσιάζονται εἰς τὸ πνεῦμα των μεγαλειότεραι καὶ ἀπαισιώτεραι καὶ ὑποβοηθοῦν, οὕτως εἰπεῖν τοὺς παρουσιαζομένους παροξυσμούς τοῦ νυκτερινοῦ φόβου τῶν παιδιῶν, ὁ ὁποῖος ἐπέχεται συνήθως ἀποτόμως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὕπνου καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι βέβαιον ὅτι εἶναι συνέπεια ὀνείρου, τὸ ὁποῖον τὸ παιδί εἶδε καὶ τὸ ὁποῖον τοῦ ἐπέφερε τὸν νευρικὸν αὐτὸν κλονισμόν, τοῦ ὁποῖου ἔδρα εἶναι τὸ νευρικὸν σύστημα.

Τὸ παιδίον κοιμᾶται κατὰ τὴν συνήθη αὐτοῦ ὥραν καὶ ὁ ὕπνος ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἶναι ἡσυχος. Αἴφνης ἐγείρεται φωνάζει, ἀνατινάζεται. Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶναι ἠνεωγμένοι, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του εἶναι πλανημένον, ματαίως δὲ προσπαθοῦμεν νὰ τὸ κάμωμεν νὰ μᾶς ἀκούσῃ. Δὲν ἐννοεῖ τίποτε, δὲν ἀποκρίνεται, δὲν αἰσθάνεται, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ταρασσεται καὶ νὰ φωνάζῃ. Μετὰ παρέλευσιν δέκα λεπτῶν ἢ καὶ μετὰ ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας ἀρχίζει ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἀναλαμβάνῃ τὰς αἰσθήσεις του, ἡσυχάζει καὶ κοιμᾶται ἐκ νέου, χωρὶς νὰ κατορθώσωμεν νὰ μάθωμεν τὴν αἰτίαν τῶν φωνῶν του καὶ τοῦ φόβου του. Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ παιδί δὲν ἐνθυμεῖται τίποτε, ἔχει τὴν συνήθη του ὄρεξιν καὶ εὐθυμίαν. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην νύκτα ἢ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν βλέπομεν νέους παροξισμούς νυκτερινοῦ φόβου.

Πολλάκις ἔμως ὁ νυκτερινὸς φόβος τῶν παιδιῶν εἶναι συνέπεια ἀφθόγου τροφῆς ἢ καὶ διεγερτικοῦ τινος ποτοῦ. Τότε ἡ θεραπεία εἶνε εὐχολος. Συνηθέστερον ἔμως ἡ δυσάρεστος αὐτὴ διαταραχὴ ἔχει τὴν ἀρχὴν της εἰς αἰτία ψυχικά. Οὐδέποτε πρέπει τὰ παιδιὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς σκηνὰς αἱ ὁποῖαι τὰ συγκινοῦν ζωηρῶς. Αὐστηρῶς πρέπει ν' ἀπαγορευθῇ εἰς τὴν τροφὴν ἢ εἰς τὴν ὑπηρετικὴν νὰ διηγούνται εἰς τὰ παιδιὰ παραμύθια, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπόμενον νὰ προξενήσουν εἰς αὐτὰ φόβον. Ὁ συνήθης φοβερισμὸς τῶν ὑπηρετριῶν «θὰ σὲ φάῃ ὁ ἀράπης» ἢ καὶ τὰ ἄλλα τὰ παρόμοια αὐστηρότερα ν' ἀπαγορευθοῦν ὡς ἐπίσης νὰ ἀπαγορευθῇ νὰ παρευρίσκωνται τὰ παιδιὰ εἰς παραστάσεις ὑποδρομιῶν ἢ ἄλλων παρομοίων θεαμάτων, τὰ ὁποῖα τόσον περισσότερον τὰ ἐκπλήττουν ὅσον καὶ ὀλιγώτερον τὰ ἐννοοῦν. Ἐὰν ἔμως καὶ μὲ ὅλας μὰς αὐτὰς τὰς φροντίδας καὶ προφυλάξεις οἱ παροξισμοὶ ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐπιμένουν ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς παιδιὰ νευρικά, τότε πρέπει καθ' ἐκάστην ἐσπέραν τὸ παιδί νὰ λαμβάνῃ τροφὴν ἐλαφρὰν ὡς καὶ ἐν λουτρὸν χλιαρὸν καὶ βρωμιούχον κάλι, τὸ ὁποῖον βεβαίως μόνον κατὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ἰατρῶν πρέπει νὰ λαμβάνεται. Καλὸν εἶναι διὰ παιδιὰ ζωηρὰ καὶ εὐερέθιστα νὰ δίδῃ τὸ βράδυ μόνον γάλα, ἀφοῦ εἰς τὰς πέντε ἔχουν φάγει τὸ σὺνθετος φαγητό των.

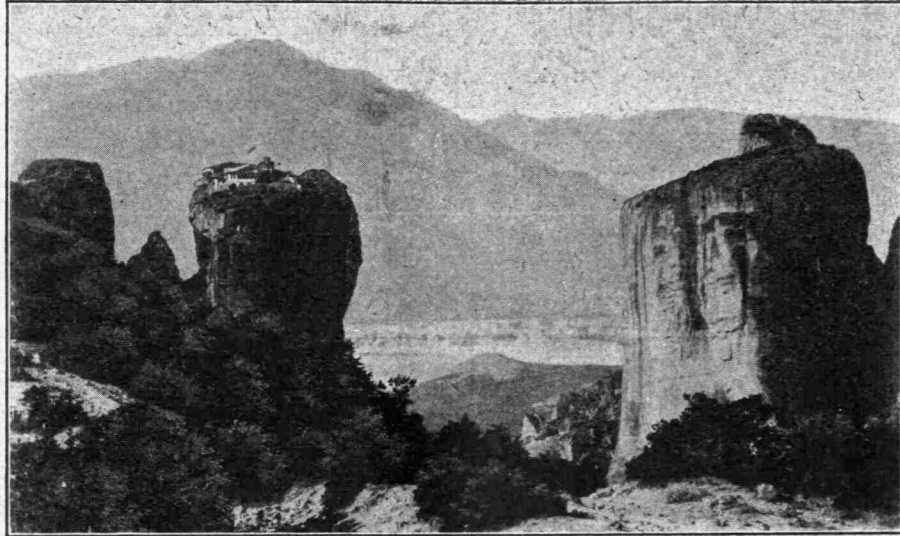
ΑΝΘΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

ἰατρός

ΦΑΙΑ ΑΡΜΟΝΙΑ

(Ἔργον δος Σοφίας Λασκαρίδου)

ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

Αἱ μαθήτριά, ἡ Ἀσπασία.

Μελπομένη. Τέλος πάντων ἀναπνέω. Ἀνεκτῆσα τὴν καλὴν μου διάθεσιν, χάρις εἰς τὸν Ἀριστοφάνην. Δὲν μπορεῖτε παρὰ νὰ παραδεχθῆτε ὅτι χθὲς μόνον μὲ τὴν περιγραφὴν σου τῆς Λυσιστράτης ἐδιασκεδάσαμεν περισσύτερον ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας ἡμέρας τῶν Διονυσίων.

Κλειώ. Ὠραία διασκέδασίς! Νὰ γίνωμεν ὁ περίγελως καὶ τὸ σημεῖον τῆς σατύρας τοῦ κωμωδοῦ. Διότι ἐπὶ τέλους ἡ κωμωδία αὕτη δὲν ἔχει κἄν κανένα τύπον καλῆς διατυπωμένου, ἀλλ' οὔτε ὁ μῦθος εἶναι τέλειος. Σατυρίζονται ἡ γυναῖκες, διότι θέλουν τὴν εἰρήνην. Ἀλλὰ τί φυσικώτερον ἀπὸ αὐτό; Ἄλλως τε δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποῦ παρουσιάζει κωμωδίαν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ὁ Ἀριστοφάνης. Μήπως αἱ Ὀρνιθὲς τοῦ δὲν ἔχουν τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν;

Ἀσπασία. Δὲν ἀντελήφθης τὰς λεπτότητας τῆς Λυσιστράτης, Κλειώ, παιδί μου, ἀλλ' οὔτε ἔχει σχέσιν τὸ χθεσινὸν ἔργον μὲ τὰς Ὀρνιθας.

Μελπομένη. Καμμίαν σχέσιν, βέβαια. Ἐδῶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἔργου εἶναι λογικώτερα, ἐκεῖ εἶναι ἐξωφρενική. Διότι τί φυσικώτερον ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὴν ἀρνησιν τῶν γυναικῶν τοῦ νὰ ἀφίπουν νὰ θυσιάζεται κάθε λίγο ἄδικα ὅ,τι ἀγαποῦν περισσύτερον εἰς τὸν κόσμον· οἱ ἄνδρες καὶ τὰ παιδιὰ τῶν.

Ἀσπασία. Ὁ Ἀριστοφάνης εἶναι πάντοτε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ κατὰ τοῦ πολέμου. Εἶναι

κατ' ἐξοχὴν εἰρηνόφιλος. Εὐθὺς ἀπὸ τὰ πρῶτα τοῦ ἔργου ἐφανερῶθη ἡ τάσις του αὕτη. Οἱ Ἀχαρνεῖς, ἔπειτα ἡ Εἰρήνη, αἱ Ὀρνιθες καὶ τελευταῖον ἡ Λυσιστράτη ἔχουν ὡς ὑπόθεσιν τὴν εἰρήνην. Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι οἱ φιλοπόλεμοι Ἀθηναῖοι μὲ τοὺς βραβευθέντας θριαμβευτικῶς Ἀχαρνεῖς τοῦ ἔταξαν τὸν Ἀριστοφάνη εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν καὶ τὸν ἀνεγνώρισαν ὑπεροχώτερον καὶ ἀπὸ τὸν πολυαγαπημένον τῶν ἀκόμη Κρατῖνον.

Μελπομένη. Εἶναι δυστύχημα ὅτι δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ βλέπωμεν τὸ θέατρον τοῦ Ἀριστοφάνους. Διὰ τοὺς Ἀχαρνεῖς τοῦ δὲν μᾶς ὁμίλησες ποτὲ Ἀσπασία.

Ἠρώ. Ἐγὼ δὲν ἔχω διόλου ἰδέαν διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς ἐργασίας τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἐρχομαι μόνον ἀπὸ τὴν πατρίδα μου καὶ δὲν ἤμουν ἐδῶ διὰ νὰ ἀκούσω τὴν Ἀσπασίαν.

Μελπομένη. Εὐρίσκω ὅτι εἶναι ἄδικον νὰ μᾶς ἐμποδίζουν νὰ βλέπωμεν τὰ μόνον ἔργα ποῦ θὰ μᾶς διεσκεδάξουν καὶ θὰ μᾶς ἔκαμναν νὰ γελάσωμεν.

Ἀσπασία. Θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ γελάσετε, διότι ἡ ἐντροπὴ θὰ σὰς ἀφαιροῦσε τὴν ὄρεξιν τοῦ γέλωτος. Ὁ Ἀριστοφάνης εἶναι βωμολόχος, ἂν καὶ λεπτότερος σχετικῶς ἀπὸ τὸν ἀχρεῖτον Κρατῖνον.

Ἠρώ (πρὸς τὴν Μελπομένην σιγά). Διατί ἐταράχθη τόσο, μόνον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κρατῖνου.

Ἡ ΚΟΡΥΒΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ
περὶ ἧς ὁμίλησεν ὁ κ. Σβορώνος εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν.

Μελπομένη (σιγά). Διότι εις μίαν κωμωδίαν του, όπου σατυρίζει και αυτήν και τον Περικλή, την ονομάζει «λυσσαλέαν σκύλλα».

Ἡρώ. Εἰπέ μας, Ἀσπασία, διὰ τὰ ἔργα τὰ φιλειρηνικά του Ἀριστοφάνους. Ἐγὼ ἀνέκω εις οικογένειαν φίλων τῆς εἰρήνης καὶ με ἐνδιαφέρουν πολὺ τὰ ἔργα αὐτά.

Ἀσπασία. Εἰς τοὺς Ἀχαρνεὺς του ἦρος εἶναι ἕνας ἀπλοῦς χωρικός, τὸν ὁποῖον ονομάζει Δικαιόπολιν, ὁ ὁποῖος ἐνεκα τοῦ πολέμου ἀφῆκε τὸ χωριό του καὶ τὴν γεωργικὴν ζωὴν του καὶ κατέφυγεν εἰς Ἀθήνας. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀγωνίζεται νὰ ἐπιβάλῃ τὴν εἰρήνην, χωρὶς ἀποτέλεσμα. Μίαν ἡμέραν οἱ ἀνθρωπεῖς τῶν Ἀχαρνῶν, ἐπειδὴ ρητορεύει ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τοῦ ἐπιτίθενται διὰ νὰ τὸν σκοτώσουν. Ἀλλ' αὐτὸς τοὺς κάμει νὰ ἀλλάξουν γνώμη, καὶ τότε εἰς σκηνὰς κωμικὰς ὅλοι ἀπολαμβάνουν τὰ καλὰ τῆς εἰρήνης μετὰ τὸ ἐμπόριόν των, μετὰ τὰ γλέντια των, μετὰ τὰς ἀπολαύσεις των.

Ἐνῶ οἱ λαμβάνοντες μέρος εἰς τὸν πόλεμον καταστρέφονται ἀπὸ πείναν καὶ ἀθλιότητος. Ἡ Εἰρήνη του, ἐγράφη ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ ἀπέτυχε. Τὰς Ὀρνιθας τὰς γνωρίζετε. Εἶναι ἔργον ἐντελῶς ἀπίθανον καὶ φανταστικόν, ἀλλὰ χαριτωμένον. Ἡ Λυσιστράτη, ἂν δὲν ἦτο τόσο αἰσχροῦ, θὰ ἦτο πολὺ καλὸ. Ἐν γένει ὁ Ἀριστοφάνης ἀρέσει, διότι προκαλεῖ τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν γέλωτα καὶ σατυρίζει μετὰ εὐφυΐαν ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς κορυφαίους τοῦ τόπου. Ἐνίοτε ἡ σάτυρά του προχωρεῖ εἰς προσωπικὸν πάθος καὶ τότε χάνει τὴν χάριν της. Αἱ Νεφέλαι εἶναι τὸ ἔργον του τὸ ὁποῖον ἔγραψε μετὰ φανατισμὸν φοβερὸν κατὰ τοῦ Σωκράτους καὶ τῶν νέων ἐν γένει ἰδεῶν. Ἄν δὲ καὶ ὁ Σωκράτης τόσους ἔχει ἐχθρούς, ὅμως τὸ ἔργον δὲν ἐβραβεύθη. Ὁ Ἀριστοφάνης ἀπὸ πείσμα τὸ ἐτροποποίησε, μετὰ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἐβραβεύετο. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν θὰ ἔμεινεν εὐχαριστημένος καὶ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὰς ἐπενεχθείσας μεταβολάς, ὥστε δὲν τὸ ἔδωκε πλέον.

Μελπομένη. Δὲν μὰς ἐνδιαφέρουν αἱ Νεφέλαι ὅσον αἱ Θεσμοφοριάζουσαι. ὦ! ἐκεῖ πλέον σατυρίζομεθα ἀνιλεῶς αἱ γυναῖκες.

Ἀσπασία. Ὅχι εἰς τὰς Θεσμοφοριάζουσας ὅσον εἰς τὰς Ἐκκλησιαζούσας. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ αἱ νέαι ἰδέαι περὶ ἰσότητος καὶ ἐλευθεριῶν καυτηριάζονται.

Κλειώ. Τὴν ὑπόθεσιν. Θέλομεν τὴν ὑπόθεσιν.

Ἀσπασία. Ἴδου αὐτή, μετὰ ὀλίγα λόγια. Αἱ γυναῖκες τῶν Ἀθηνῶν τάσσονται ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς Πραξάγορας, καταλαμβάνουν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ψηφίζουν νόμους ἀπολύτως κοι-

νωμιστικῆς ἰσότητος. Ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ἰδέα τῆς οικογενείας, ὅλαι αὐταὶ αἰ ἀρχαὶ τῆς πολιτείας τοῦ Πλάτωνος σατυρίζονται μετὰ πολὺ πνεῦμα.

Τώρα γεννᾶται τὸ ζήτημα. Εἶναι εἰρωνεία καὶ σάτυρα κατὰ τῆς ἰσότητος αἱ Ἐκκλησιαζούσαι ἢ διερμηνεύουν σοσιαλιστικὰς ἰδέας τοῦ Ἀριστοφάνους. Ὑπὲρ τῆς γνώμης αὐτῆς θὰ ἀπέκλινα διότι ὁ Ἀριστοφάνης δι' ἄλλου του ἔργου τοῦ Πλούτου, κηρύσσεται κατὰ τῶν ὀλίγων πλουσίων καὶ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Εἰς τὸν Πλοῦτον ὁ ἦρος του συλλαμβάνει τὸν τυφλὸν θεὸν τοῦ πλούτου, τὸν φέρει εἰς τὸν θεὸν τῆς ἰατρικῆς Ἀσκληπιὸν ὁ ὁποῖος τὸν θεραπεύει. Καὶ ἔπειτα τὸν κρατεῖ κοντὰ του. Φυσικὰ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πλουτοῦν. Ἡ πτωχεία κάμνει τὴν ἐμφάνισίν της εἰς μίαν σκηνήν, τὴν ὀραϊοτέραν τοῦ ἔργου, ἢ ὅποια προδίδει τὸ σοσιαλιστικὸν πνεῦμα τοῦ συγγραφέως.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν εἰμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ βέβαιον ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης ἐν γένει ἔγραψε ποτὲ ἔργον μετὰ θέσιν. Σατυρίζει ἀπλῶς διὰ νὰ σατυρήσῃ. Καὶ μάλλον πρόσωπα παρὰ ἰδέας, συστήματα καὶ ἀρχάς. Ἄν τὸ σατυριζόμενον πρόσωπον ἀντιπροσωπεύῃ ἰδέας τότε ἡ σάτυρα παρασύρει ἀνιλεῶς καὶ τὰς ἰδέας.

Μελπομένη. Ὡστε δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν μίαν ὀρισμένην ἰδέαν περὶ τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἡρωίδας τοῦ θεάτρου του. Αἱ θεσμοφοριάζουσαι, ἡ Λυσιστράτη, αἱ Ἐκκλησιαζούσαι σατυρίζουν ἐπὶ κακῶ τὴν γυναῖκα, ἢ ὅποια ἐπεμβαίνει εἰς ἔργα ξένα πρὸς τὰς καθιερωμένας ἀσχολίας της ἢ ὄχι;

Ἀσπασία. Δὲν τὸ πιστεύω. Μετὰ τὴν Λυσιστράτην αἱ γυναῖκες ἐπαναστατοῦν κατὰ τοῦ πολέμου, ἀπειλοῦσαι συζυγικὴν ἀπεργίαν, αἱ θεσμοφοριάζουσαι ἐπαναστατοῦν κατὰ τοῦ μισογύνου Εὐριπίδου, ὁ ὁποῖος τὰς κακομεταχειρίζεται εἰς τὰ δράματά του καὶ αἱ Ἐκκλησιαζούσαι ἐπαναστατοῦν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ σάτυρα ἐξυψώνουν μάλλον τὴν γυναῖκα. Καὶ ἂν πραγματικῶς εἰς τὸν αἰῶνά μας αἱ γυναῖκες εἶναι ἀκίμη ὀπίσω ὥστε νὰ τὰς ἀποσχολοῦν μάλλον τὰ ψιμύθεια παρὰ τοιαῦτα ὑψηλὰ καὶ γενικὰ ζητήματα, αἱ γυναῖκες τοῦ μέλλοντος θὰ ταχθοῦν εἰς τὴν πρωτοπορείαν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν καὶ θὰ κάμουν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς σήμερον. Τὸ μόνον λυπηρὸν εἶναι ὅτι οὔτε ἐγὼ, οὔτε σῆς, παιδιὰ μου, θὰ ζῶμεν κατὰ τὴν ὀραϊάν ἐκείνην διὰ τὰς γυναῖκας ἐποχὴν.

Ναυτικῆ ἢ Φιλάρχητος

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

Δύο ἄλλα κέντρα συναντήσεως τῶν Ἑλλήνων ἔχει τὸ Παρίσι εἰς τὸ τετράγωνον τοῦ Caffé de la Paix. Τὸ Hôtel des Cappucines καὶ τὰ δύο ἐστιατόρια ποῦ εὐρίσκονται τὸ ἕνα ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ Caffé de la Paix καὶ τὸ ἄλλο παραπλεύρως τοῦ ξενοδοχείου des Cappucines. Τὸ πρῶτον εἶναι Boul-lan καὶ τὸ ἄλλο Duval. Ἐκεῖνο μεγαλύτερον, ἐπισημότερον, πολυτελέστερον. Τοῦτο ἀπλούστερον ἀλλὰ πλέον νοικοκυρικόν, μετὰ νοστιμώτερον φαγητό, μετὰ ὑπηρεσίαν προθυμοτάτην καὶ εὐθυνοτέρα.

Ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν θερινὴ μετανάστευσις εἰς τὸ Παρίσι τρώγει εἰς τὰ δύο Restaurants καὶ κατοικεῖ εἰς τὸ Hôtel des Cappucines. Εἰς τὸ Boullan ἀνεκαλύπτουμεν κάθε ἡμέραν καὶ δύο τρεῖς καινούριους Ἀθηναίους. Αἱ κυρίαὶ μετὰ κατὰ φρέσκο παρισιανικὸ πάντοτε καπέλλο ἢ φόρεμα, οἱ κύριοι μετὰ πρόσωπα κουρασμένα, νυσταγμένα, νουσταλγικά. Οἱ περισσότεροι σιωπηλοὶ, σοβαροὶ, τρώγουν τῆς νερόβραστες σούπες καὶ τὰ μπιφτέκια των ποῦ πλέουν εἰς τὸ αἶμα, μετὰ ἡρωισμόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξέσπαζεν εἰς τὸ κεφάλι κάθε Ἑλληνοῦ ὑπηρέτου.

Ἀλλὰ εἰς τὰ Boullans ὑπάρχουν γυναῖκες ποῦ ὑπηρετοῦν, οἱ γνωστοὶ τύποι τοῦ μαύρου φορέματος καὶ τῆς ἄσπρης σκούφιας. Καὶ δὲν ἐπιτρέπουν πολλὰς παρατηρήσεις, ἐκτὸς ἂν τὰ pourboires εἶναι τόσον γενναῖα, ὥστε νὰ τῆς κάμουν νὰ λησμονοῦν τὸν κόπον τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ φαγητοῦ ποῦ δὲν ἀρέσει.

Κατὰ κανόνα ὅμως τὸ φαγητὸ εἶναι καλὸ καὶ πολὺ καθαρό. Τὸ γάλα, τὸ ὁποῖον εἰσῆχθη εἰς τὸ φαγητὸν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς καὶ εἰς τὸ Παρίσι, εἶναι σφραγισμένον ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν καὶ πρωτίστης ποιότητος. Τὰ αὐτὰ σημειώνουν ἐπάνω τὴν ἡλικίαν των καὶ μετὰ πεντάρια περισσότερον ἔχετε αὐτὰ δυσάπκτητα διὰ κάθε Ἀθηναῖον. Μετὰ δύο φρ. τρώγει κανεὶς ἐξαίρετα, εἰς τὸ Duval δέ, ἂν δὲν εἶναι πολὺ φαγῶς καὶ μετὰ ἐνάμισθ μόνον.

Τὰ Boullans καὶ τὰ Duval ἀνήκουν εἰς κολοσσιαίας ἐπιχειρήσεις ἐταιριῶν. Τὸ τί καταναλίσκουν τὴν ἡμέραν τὰ δύο αὐτὰ εἶδη τῶν ἐστιατορίων εἶναι ἀνυπολόγιστον. Τὸ Boullans τῶν Cappucines δίδει ἀπὸ δέκα ἕως δέκα πέντε χιλιάδες μερίδας τὴν ἡμέραν. Τί δίδουν λοιπὸν ὅλα μαζὴ τὰ τεράστια αὐτὰ χωνευτήρια, διὰ τὰ ὅποια ἐργάζονται χιλιάδες ἀνθρώποι κάθε εἴδους καὶ ἐπαγγέλματος; Γεωρ-

γοὶ, κτηνοτρόφοι, γαλακτοκόμοι, μάγειροι, σερβιτόροι, πλυνητήρια καὶ σιδηρωτήρια, λογισταί, ταμίαι, διευθυνταί, γραμματεῖς, ὀλοκλήροι λεγεῶνες.

Εἶναι σκορπισμένα παντοῦ, εἰς κάθε τετράγωνον εἰς κάθε δρόμον κεντρικόν καὶ ἀπόκεντρον. Τὰ Duvals ἰδρύθησαν ἀρχικῶς ἀπὸ ἕνα κρεοπώλην ποῦ ἔφερε τὸ ὄνομα αὐτό. Ἐβράζε τὰ κρέατα ποῦ τοῦ ἔμεναν ἀπώλητα καὶ ἔδιδε τὸ ζουμί. Καὶ γι' αὐτὸ εἰς τὴν ἀρχὴν ονομάσθησαν Bouillons. Ἀρχικῶς ἦτο ἕνα καὶ ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν ἐργατικὸν κόσμον ποῦ ἔπινε στὸ πόδι ἕνα ζουμί, ἔτρωγε μαζὴ ἕνα κομμάτι βραστό καὶ ἐπλήρωνε τρεῖς τέσσερες δεκάρες. Ἐνα εἶδος εἰς φαγητὸ ὅτι εἶναι τώρα τὰ Caffés Biard, εἰς τὰ ὅποια μετὰ μίαν δεκάρα πίνετε ἕνα μεγάλο φλιτζάνι καφφέ μετὰ γάλα ἢ σοκολάτα ἢ τσάι καὶ μετὰ μία πεντάρια τὸ συνοδεύετε μετὰ νοστιμώτατο τσουρέκι, ζεστὸ ἀκόμη καὶ ἀφράτο, καλλίτερον ἀπὸ τῶν μεγάλων καφερειῶν. Ἀλλὰ τὸ Duval ποῦ ἐπέτυχε τόσον, ἀπὸ ἕνα ἔγινε δωδεκάς καὶ ὕταν ἀπέθανεν ὁ ἰδιοκτήτης ἰδρύθη ἐταιρεία μετὰ κεφάλαια, ποῦ προσέθεσαν εἰς τὸ ζουμί πλῆθος ἄλλων φαγητῶν καὶ ποῦ ἐπολλαπλασίασε τὰ Duval. Καὶ σήμερον εἶναι τὰ εὐθυνοτέρα ἐστιατόρια, τὰ πλεον ἀσφαλῆ εἰς ἐκλεκτὴν καὶ ἀρίστης ποιότητος τροφήν καὶ τὰ πλεον προσδοκῶρα διὰ τοὺς μετόχους των.

Ὅλο τὸ προσωπικὸν εἶναι γυναῖκες. Ταμεῖον ἐπιθεώρησης, σερβίρισμα, ὑπηρεσία τῶν μαγειρείων, ἐκτὸς τοῦ πρώτου μαγείρου, γυναῖκες. Μόνον ὁ παρὰ τὴν θύραν ἐκδότης τοῦ δελτίου διὰ τὴν σημείωσιν τῶν τροφῶν, ποῦ ὁ καθεὶς παραγγέλλει, εἶναι ἄνδρας. Ὅλη ἡ ἄλλη διαχείρισις καὶ κίνησις καὶ ζωὴ ὀφείλεται εἰς τὰς γυναῖκας. Ἡ ἄσπρης σκούφιας περυγιζοῦν ἀδιάκοπα ἀπὸ τὰς ἔνδεκα ἕως τὰς δύο καὶ ἀπὸ τὰς ἑπτὰ ἕως τὰς δέκα, καὶ αἱ μαῦραι σικαὶ γλυστοῦν ἀπὸ τραπέζι εἰς τραπέζι χωρὶς θόρυβον, σημειώνουσαι, λογαριάζουσαι, φέρουσαι πιᾶτα καλοσερβιρισμένα, καὶ ἀδιάκοπα, ὡς Δαναίδες ἀσχολοῦμεναι νὰ γεμίζουσιν τὰ κενὰ στομάχια, τὰ ὅποια μετὰ ὀλίγας ὥρας πρέπει νὰ ζαναγεμισθοῦν. Γυναῖκες κάθε ἡλικίας, ἀπὸ εἴκοσι ἕως πενήντα. Αἱ νεώτεραι συνήθως σοβαρώτεραι. Ἐν γένει πολὺ καθῶς πρέπει καὶ μετὰ τὴν συνείδησιν τοῦ ὅτι δὲν πρέπει νὰ χάσουν στιγμὴν, δὲν πρέπει νὰ κάμουν λάθος ἐνός λεπτοῦ, δὲν πρέπει νὰ δυσχεραστήσουν κανένα. Εἶναι στρατιῶται μετὰ πειθαρχίαν, μετὰ τάξιν, μετὰ μέθοδον. Πληρώνονται ἐλάχιστα ἀλλὰ τὸ pourboire τὰς σώζει. Ἐὰν μεσημέρι καὶ βράδυ ἢ κάθε μιὰ σερβίρει ἀπὸ εἴκοσι ὡς τριάντα τραπέζια

θὰ κερδίση ἀπὸ ἑννέα ὡς δέκα φρ. Δηλαδή τριακόςις δραχμές τὸν μῆνα.

Ἡ περισσότερες εἶναι μητέρες οικογενειῶν, ἄλλες συντηροῦν γέροντες γονεῖς καὶ ἄλλες μαζεύουν χρήματα διὰ νὰ ἀνοίξουν κανένα ἰδικόν των ἐμπόριον. Τὰς διακρίνει ὅχι τὸ σύνθετος ὕψος τῶν πολλῶν γαλλικῶν φιλοφρονήσεων. Εἶναι σύντομες εἰς τὰ λόγια των, ξηρὲς καὶ μονότονες, ἕνα εἶδος κουρτισμένων μηχανῶν, αἱ ὁποῖαι στερεοτύπως ἐπαναλαμβάνουν τὰς φράσεις «vous desirez» «bien» «merci». Καὶ μόνον τὸ merci τονίζεται διαφορετικὰ καὶ συνοδεύεται μὲ μειδίαμα, ἂν τὸ pourboire εἶναι γενναῖον.

Ἰπάρχουν ἐν τούτοις καὶ μερικά ἐξαιρέσεις εἰς τὸν γενικὸν αὐτὸν κανόνα. Δι' ἕνα ξένον ποῦ δὲν ξέρει γαλλικὰ ἢ ὑπηρεσία λαμβάνει ὕψος προστατευτικόν. Τοῦ ὑποδεικνύει τὰ καλλίτερα πράγματα καὶ τὸν φροντίζει δι' εὐρεσίαν θέσεως. Διότι σπανίως μένει θέσις κενή, ἔστω καὶ εἰς τὰ κοινὰ τραπέζια.

Στὰς δύο ἔταν ὁ τρώγων κόσμος φύγει, τρώγει καὶ ἡ ὑπηρεσία εἰς τὰ ἴδια τραπέζια, μὲ δύο μερίδες φαγητό. ἕνα μπουκάλι κρασί καὶ ψωμί. Ἀλληλοδιαδόχως δὲ μεταξὺ αὐτῶν δύο ἢ τρεῖς ὑπηρετοῦν τὰς ἄλλας κατὰ σειράν καὶ ἡμέραν ὑπηρεσίας.

Ὅλοι λοιπὸν αἱ ταξιδεύουσαι Ἀθηναὶ συναντῶνται εἰς τὸ Boullans αὐτὸ δύο φορές τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ ξανασυναντηθοῦν πάλιν τὸ πρωτὶ καὶ τὸ ἀπόγευμα, εἰς τὸ ἀντικρινὸν καφενεῖον.

K. PAPPEN

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΚΑΤΗΣ ΕΡΩΤΕΣ

ΕΤΑΝ νύχτα βαθεία, περασμένα μεσάνυχτα, καὶ ἔσως κόντευε καὶ ἡ αὐγή, ὅταν ἡ γριά Ἀρετὴ ξύπνησε χωρὶς νὰ καταλάβῃ πῶς, σὰν ἀπὸ τὴν ἀπειρὴ σιγαλιά, ποῦ ἦταν γυμνή μέσα ὡς τὸ σπῆτι, σὰν ἀπὸ κάτι ἀγνωστο, ποῦ θέλησε νὰ τὴν ξαφνίσῃ καὶ ὕστερα χάθηκε. Ἡ Ἀρετὴ εἶχε τὴν πλάτη γυρισμένη κατὰ τὴν γωνιά, καθὼς πλάγιαζε ὡς τὸ ἕνα παραγῶνι, καὶ ἔτσι δὲν ἔβλεπε κατὰ τ' ἄλλο τ' ἀντικρινό, ὅπου ἦταν τὸ στῆθος τῆς Χρυσούλας τῆς κόρης τῆς, καὶ ὅπου κοιμῶνταν ἡ Χρυσούλα. Ἐμείνε λίγες στιγμὲς ἡ Ἀρετὴ ἀκίνητη μὲ τὰ μάτια

ἀνοιχτά, καὶ ἀνύσταχτα χωρὶς νὰ βλέπῃ τίποτα ἐμπρὸς τῆς. Ἦταν παράξενος, ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ, ὁ τρόπος αὐτὸς ποῦ βροθήκε ἐξυπνη, καὶ ποῦ δὲ χρειάστηκε ὦρα γιὰ νάρθη ὡς τὸν ἑαυτὸ τῆς ἀπὸ τὴ ζάλη τοῦ ὕπνου. ἂν καὶ κατάκοπη ἀπὸ τὴν καματερὴ δουλειὰ τῆς περασμένης ἡμέρας. Θαρροῦσε κάποτε ἡ Ἀρετὴ, πῶς δὲν κοιμήθηκε καθόλου. Καὶ τώρα παράξενος τρόμος τὴν κρατοῦσε ἀτάραχτη ὡς τὸ στῆθος. Ἄκουε τοὺς γτύπους τῆς καρδιᾶς ξερούς ὡς τὸ στῆθος τῆς. Μ' ὅλη τὴν ζαστερὶὰ τοῦ λογισμοῦ τῆς δὲν ἔνοιωσε ἀμέσως τὸ σκοτάδι, ποῦ ἦταν βαθὺ μέσα ὡς τὸ μικρὸ σπιτάκι. Καὶ ἄξαφνα εἶδε πῶς ἦταν στυμμένο τὸ καντήλι. Αὐτὸ τὴν ἠσύχασε λίγο τὴν Ἀρετὴ, γιατί, εἶπε, θὰ τῷχε σβύσῃ πεταλούδα, καὶ αὐτὸς ὁ θόρυβος τὴν ξύπνησε. Ὅμως ἦταν ἀκόμα κάποιος φῶς χυμένο ὡς τὸ σπῆτι. Δὲν ἔρχονταν, ὅχι, ἀπὸ τὴ γωνιά στυστὴ πειὰ, καλοκαῖρι τώρα. Ἀντίκρου τῆς Ἀρετῆς ἦταν τὸ μικρὸ παράθυρο ἀνοιχτὸ καὶ ὡς τ' ἀπανιὸ πλευρὸν του ἔφευγε κόκκινη ἀντιλαμπὴ σὰν ἀπὸ μακρινὴ φωτιά, ξεθυμασμένη. Ἡ Ἀρετὴ ἀνασηκώθηκε ὡς τὸν ἀγκῶνα καὶ εἶδε ἀπὸ τὸ χαμηλὸ παράθυρο, ψηλότερο μιᾶς πιθαμῆς ἀπὸ τὸ πάτωμα, καὶ εἶδε τὸ φεγγάρι βγαλμένο πάρορα, βαθιὰ πρὸς τὴν Ἀνατολή. Ἐμείνε γιὰ λίγο ἀκόμα συλλογισμένη ἡ Ἀρετὴ, σὲ πειὸ ἡμεροῦς συλλογισμοὺς παραδομένη τώρα. Χασμήθηκε καὶ ἀνάπνευσε ὡς τὸ στῆθος. Τότε ρώτησε πάλιν τὸν ἑαυτὸ τῆς, πῶς ἔτσι ἀνεπάντεχα εἶχε ἔβγη ἀπὸ τὸν ὕπνο τῆς, ἀχόρταστον. Καὶ ἀργά, βαθιὰ δυὸ πράγματα πέρασαν ἀπὸ τὸ νοῦ τῆς. Μὴν ἦταν κλέφτες ὡς τὸ σπῆτι, καὶ ἦταν αὐτοὶ πῶσβυσαν τὸ καντήλι; Καὶ τῆς Χρυσούλας πῶς δὲν ἀκούονταν ἡ ἀπαλὴ καὶ ἡσυχὴ ἀναπνοή, ποῦ συντρόφευε ἄλλες νύχτες τῆ γριά, ὅποτε ἀγρυπνῆ συλλογίζονταν τὰ βάσανά τῆς, φτωχῆς χήρας βάσανα; Λαχτάρα τὴν ἔπιασε τὴν Ἀρετὴ ἄξαφνα. Γυρίζει μ' ὀρμὴ κατὰ τ' ἄλλο πλευρὸ καὶ βλέπει τὴ Χρυσούλα καθιστὴ ὡς τὸ στῆθος ἀμίλητη, ὡς τὸ σκοτάδι βυθισμένη, ποῦ μὴλις τὴν ξεχώρισε ἡ γριά τῆς μάννα.

— Χρυσούλα μου, παιδί μου, τί κάνεις αὐτοῦ;

Τὴν κράζει μ' ὑπότρομη, δειλὴ φωνὴ ἡ γριά Ἀρετὴ. Δὲν ἀποκρίθηκε ἡ Χρυσούλα. Φοβισμένη τὴν ξαναφωνάζει ἡ μάννα τῆς καὶ ἀπολογιὰ καμμιά πάλιν δὲ λαβαίνει. Μοναχὰ θαμπωμένα βλέπει ἡ Ἀρετὴ κάποιον ἀνάθεμα τῶν χειρῶν τῆς κόρης ἄστοχο, κάποιον τῶν ματιῶν τῆς γυάλισμα παράξενον. Σέρονεται κοντὰ ἡ Ἀρετὴ καὶ τὴν κυτᾶζει ὡς τὰ μάτια τῆς, τ'

ἀσάλευτα ἐνῷ βλέπουν ἐμπρὸς τους, σάμπως σὲ κάποιον φοβερὸ καὶ ἀόρατο σημάδι στυλωμένα. Καμμιάν ἔγνοια δὲ φαίνονταν νὰ δίνη ἢ Χρυσούλα ὡς τὴ μάννα τῆς. Ἀχνόλευκη ἦταν ἡ ὄψη καὶ ὁ λαϊμὸς τῆς, ὁ ὀλόνοιχτος ὡς τὰ στήθια. Τὸ μισοσκύτεινο στεφάνι τῶν μαλλιών, ὅπως τριγύριζε τὸ μέτωπό τῆς, τὴ φάνταζε ἄγρια παρθένα σὲ κώχη μοναστηριοῦ ζωγραφιστή, ποῦ ἦλιος ποτὲ δὲν τὴν εἶδε. Ἀγριωπὰ ἦταν τὰ μάτια τῆς Χρυσούλας, καθὼς ἀνάδιναν θαμπὸ τ' ἀπόφωτο τοῦ φεγγαριοῦ, στελμένο ὡς αὐτὴν ἀπὸ τὸ παράθυρο. Καὶ τῆς Χρυσούλας τὸ στήθος ἀνέβαινε γοργὰ, καὶ ἦταν κοντὴ, μὴλις ἀκουσμένη ἢ ἀναπνοή τῆς, σὰν πουλιοῦ ξαφνισμένου ἀναπνοή.

— Χρυσούλα μου, κόρη μου, τί ἔχεις;

Τὴν ξαναφωνάζει ἡ Ἀρετὴ καμμιά ἀπόκριση ὡς τὰ λόγια τῆς. Σκύβει πάλιν ἡ γριά, γονατίζει ἐμπρὸς τῆς, τὴν κυτᾶζει κατὰματα. Τίποτα, τίποτα. Ὁ νοῦς καὶ ἡ ματιὰ τῆς Χρυσούλας ἀλλοῦ. Καὶ ἡ γριά Ἀρετὴ θαρροῦσε πῶς εἶναι ὡς ὄνειρο βαθὺ ἢ καλὴ τῆς κόρης. Ὅμως μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια νεیرهύονταν; Ὡς θεὸς καὶ Κύριέ μου! Ὅσα ἦταν ὑπνοβάτισσα ἡ Χρυσούλα! Αὐτὸ πρῶτη φορὰ τ' ἀπαντοῦσε ἡ Ἀρετὴ ὡς τὴν κόρη τῆς. Ἐβλεπ' ἐκείνη, ἀλήθεια, ὡς τοὺς ὕπνους τῆς ὄνειρα συχνὰ, παράξενον ὄνειρα, ποῦ τὴν ἄλλη μῆρα πρῶτ' ἔλεγε ὡς τὴ μάννα τῆς νὰ τὰ ζηγήσῃ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ὑπνοπερπατοῦσε ἡ Χρυσούλα. Καὶ τώρα; Δὲν τόλμαε ἡ γριά Ἀρετὴ νὰ τὴν ξυπνήσῃ.

Ἄξαφνα σηκώνει τὰ χέρια ἡ κόρη καὶ λευτερόνεται ἡσυχὰ ἀπὸ τῆς μάννας τὴν ἀγκαλιά, χωρὶς νὰ τὴν ἐμποδίσῃ ἐκείνη ὀλοτελα. Σὲ λίγο βροθήκε ὀρθὴ ἡ Χρυσούλα καὶ ἔτσι ὅπως ἦταν, μὲ τὸ λευκὸ νυχτικὸ μόνον τοῦ κορμιοῦ τῆς σκέπασμα, τραβάει ἴσα ὡς τ' ἀντικρινὸ παράθυρο, τ' ἀνοιχτό, ἐνῷ καὶ ἡ μαύρη γριά Ἀρετὴ δὲν τὴν ἀφίνει ἀπὸ κοντὰ, ἔτοιμη νὰ προλάβῃ κάθε ἀγνωμο κίνημά τῆς. Ἐκεῖ ἡ Χρυσούλα γονάτισε σιμὰ ὡς τὸ παράθυρο καὶ ἔμεινε μὲ τὰ χέρια ἀκουμπισμένα ὡς αὐτὸ, βλέποντας ὄζω. Ἐσκυψε ἀπὸ πάνου τῆς ἡ Ἀρετὴ νὰ ἰδῇ τάχα τί κύταζε. Τίποτα δὲν ἦταν ποῦ νὰ θαροῦσε ἡ Χρυσούλα, δίχως ἂν τὸ φεγγάρι ἦταν τοῦ νοῦ τῆς τράβηγμα. Τὸ πρόσσωπο τῆς κόρης φάνταζε πειὸ κίτρινον καὶ πειὸ τρελλὰ τὰ μάτια τῆς, ὅπως ἦταν ὡς τ' οὐρανοῦ τὸ κούφιο ἄπλωμα ἔτσι ἀσυλλόγιστα τενωμένα.

Καὶ τὸ φεγγάρι τώρα, στερεὸ φεγγάρι καλοκαιρινό, ἀνέβαινε ἀπὸ τὸ πέλαγο, δείχνοντας τὴ χαλασμένη ὄψη τοῦ ἀίματερὸ ὡς τὴν πλάση. Ὅλοξάστερος ἦταν ἀπάνου ὁ οὐρανός, μὰ ὁ

Ο ΜΟΝΑΧΟΣ (Ἔργον Κορινθ)

κάμπος κάτου σύσκοτος, ἀπὸ τῶν δεντρῶν καὶ τῶν σπιτιῶν τοὺς ἴσκιους θολωμένος. Καὶ ἡ θάλασσα πειὸ πέρα σὲ βαθύτατη γαλήνη κοιμισμένη, θάλασσα μολυβένια, ἀγέλαστη, ποῦ ἔδειχνε πειὸ μαύρη τὴ σκληρὴ τῆς ὄψη, καθὼς τὸ φεγγάρι ἔστρωνε ἀπάνου τῆς ἄλτων φωτεινὸ, λαμπερὸ στεφάνι ὡς τὸ κατσοφιασμένο μέτωπό τῆς. Παράξενη ἦταν ἡ νύχτα ἐκείνη, ὡς ἕνα μυστήριον ἄλυτον δεμένη. Ψύχρα περαστικὴ ἔρχονταν ἀπ' ὄζω. Ἡ Χρυσούλα ὅμως δὲν καταλάβαινε τίποτα, ἂν καὶ γυμνὴ ὡς τὴν ἀσπερινὴν δροσιά: ἦταν καὶ τὸ παρθενικὸ κορμί τῆς ἀκόμα γι' αὐτὴ ξένο. Ἐκάμε ἡ Ἀρετὴ μὲ κάποιον σκέπασμα νὰ τὴ σκεπάσῃ καὶ ἡ Χρυσούλα τ' ἀπέριξε ἀπὸ τοὺς ὤμους μ' ἕνα τῶν χειρῶν ἀδιάφορο κίνημά τῆς. Ἡ ἄμοιρη μάννα, θαρρώντας τὴν πάντα ὡς ὄνειρον σκοτεινὸ βυθισμένη, δὲν εἶχε τόλμη πειὸ μίτη νὰ τῆς μιλήσῃ.

Κάποτε ἀναταράχθηκε ἡ Χρυσούλα. Ἀπλωσε ὄζω ἀπὸ τὸ παράθυρο τὰ χέρια σὰν κάτι νάθελε ν' ἀγκαλιάσῃ, σὰ νὰ προσκλινοῦσε κάτι. Καὶ ἀνάδωσαν τὰ χεῖλη τῆς σὰ νὰ μελετοῦσαν λόγια μυστικά, προσευχὴ γυμνή ὄζω πρὸς τὸ μυστήριον τῆς φύσεως. Ὅμως ἦχοι ἀξεχώριστοι ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ λάρρυγά τῆς. Καὶ ἄξαφν' ἀργὰ καὶ ἀπόκουφα εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, σὰν ἀπ' ἄλλον κόσμον λόγια.

— Ἐρχομαι, ἔρχομαι, Κυρὰ Σελήνη!

Κι' άμέσως στυλόνει τὸ γόνα 'σ τὸ κατώφλι τοῦ παραθύρου καὶ πιάνεται ἀπὸ τὰ δυὸ πλευρά του ἔτοιμη νὰ πέση ἔξω καὶ νὰ συντριφτῆ 'σ τὸ βάθος τοῦ γυροῦ κάτου. Σκουίζει ἡ Ἄρετὴ λαχταρισμένη. Κάθε προφύλαξή λησιμονάει καὶ φόβο μὴν ζυπνήση τὴ Χρυσούλα, ποῦ τὴ θαρροῦσε ἀκόμα, ἡ ἔρημη, ὑπνωμένη. Τὴν ἀγκαλιάζει ἡ Ἄρετὴ σφιγτὰ καὶ τὴν τραβάει μέσα. Κ' ἡ Χρυσούλα ἤμερη, ἔμως κι' ἀδύνατη 'σ τὸν ἀπελπισμένον ἀγωνία τῆς μάνας, ἀφίνει νὰ συρθῆ μέσα. ἐνῶ εἶχε βγαλμένο τὸ μισὸ κορμὶ ἀπὸ τὸ παράθυρο κι' ἀκόμα λίγο ἤθελε νὰ πέση. Τὰ μάτια τῆς ὀλόφθα φέρονται τώρα ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέσα 'σ τὸ σκοτεινισμένο σπιτί. Τὸ πρόσωπό τῆς ἔχασε παιὰ τὴν ἔκσταση, οὐαίρου πλάνημα κ' ἱερὸ μεθύσι, ποῦ εἶχε πρῶτα.

Μαῦροι λογισμοὶ φαίνονται νὰ παραδέρνουν τὴ Χρυσούλα τώρα. Ἀπόφαση φριχτῆ, κάποια, πέρναει ἀπὸ τὴν ὄψη καὶ τὴ ματιὰ τῆς. Ἄγριος θυμὸς βράζει 'σ τὰ στήθια τῆς, τ' ἀδυνατισμένα παρθένα στήθια. Σὰν ἀπὸ σκληρό, ποῦ τὴ δένει, πρόσταγμα εἶνε σκληρωμένη ἡ ψυχὴ τῆς.

— Πρέπει νὰ φύγω, λέει γλήγορα καὶ δειλιασμένα· πρέπει νὰ πάω. . . πρέπει νὰ στολιστῶ. . . Ἡ ἀγάπη μου μὲ περιμένει καὶ στολισμένη πρέπει νὰ φανῶ μπροστὰ τῆς. . . Ἡ ἀγάπη μου μὲ περιμένει!

Κι' ἀπλῶς καὶ ξεκρεμάει ἀπὸ τὸ κορμὶ τὸ φουστάνι, ἐνῶ τὰ ἴδια λόγια ἀκολουθεῖ με γαμηλὴ φωνὴ νὰ μουρμουρίζη. Ἀρπάζει ἡ Ἄρετὴ τὸ φόρεμα καὶ τὸ παίρνει ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Χρυσούλας. Κ' ἡ Χρυσούλα καλόβολη τ' ἀφίνει χωρὶς ν' ἀντισταθῆ ἢ νὰ δείξῃ λύπη. Μὰ τώρα ὁ νοῦς τῆς εἶναι ἀλλοῦ.

— Πρέπει νὰ φορέσω καὶ κάτι ἄλλο, λέει· τὸ καλὸ μου λαμπρινὸ φόρεμα πρέπει νὰ στολιστῶ. . . Ἡ ἀγάπη μου μὲ περιμένει!

Τρέχει ἡ γριὰ Ἄρετὴ καὶ καθίζει ἀπάνου 'σ τὸ σεντοῦκι, ὅπου τὰ ροῦχα τῆς κόρης. Ὅμως αὐτὴ σὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὴ μάνα τῆς ἐμπρός, σκύβει καὶ θέλει ν' ἀνοίξῃ τὸ σεντοῦκι. Κι' ἀφοῦ δὲν τ' ἀνοίγει, σηκώνεται πάλι καὶ κυττάζει γύρω τῆς συλλογισμένη, κάτι ἀναζητᾷ πάλι. Μὰ ἡ ἄτυχῃ Ἄρετὴ τώρα 'σ τὴ φριχτὴ ταραχὴ τοῦ νοῦ τῆς, μαντεύει τῆς Χρυσούλας κάθε τρελὸ κίνημα καὶ τὸ προλαμβάνει. Κρύβει μὲ τρόπο τὰ ποδήματα τῆς Χρυσούλας πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο σεντοῦκι, κι' ἀμέσως ὕστερ' ἀρπάζει ἀπὸ τὰ χέρια τῆς τὴ σκέπη, ποῦ ἦταν ἔτοιμη νὰ τὴ φορέσῃ. Ὅμως ἐνῶ πάλαιθε ἡ γριὰ νὰ κοῦψῃ ὅλα τὰ φορέματα τῆς Χρυσούλας, πρόφτασ' ἐκεῖνη καὶ πῆρε καὶ τὸ φουστάνι τῆς. Ἀλλοιώτικη ἦταν ἡ Χρυσούλα, ὅπως εἶχε μὲ τὴ μαύρη σκέπη τῆς χήρας μάνας τῆς τυλιγμένο τὸ κεφάλι κ' ἦταν μὲ τ' ὀλόλευκο νυχτικὸ μόνον φόρεμά τῆς. Κ' ἡ Ἄρετὴ ἄγρια, ἀπελπισμένη, μισότρελη κ' ἡ ἴδια γύθηκε ν' ἀρπάξῃ τὸ φουστάνι ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Χρυσούλας. Ἐκεῖνη ἔμως χωρὶς νὰ φανερώσῃ ὀργῆς σιμάδι, ἀντιστάθηκε, θέλοντας νὰ τὸ φορέσῃ. Ὡς τὸ τέλος νικῆθηκε ἡ Χρυσούλα κι' ἄφησε τὸ μαντήλι καὶ τὸ φόρεμα ξεσκισμένα 'σ τῆς γριᾶς τὰ χέρια. Ὅμως δὲν εὑρίσκει καὶ πάλι ἀνάπαψη σὲ τίποτε ἢ Χρυσούλα.

— Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα νὰ φορέσω, μουρμουρίζει· πρέπει νὰ πάρω πολλὰ πράγματα μαζί μου. . . Τί; . . ναί, ξέρω. . . νὰ πάρω. . .

Καὶ κύτταζε γύρω τῆς ἀνήσυχη καὶ πειστικῆ, σὰ νὰ ζητοῦσε πολλὰ πράγματα καὶ νὰ μὴν ταῦρισκε. Ἡ γριὰ Ἄρετὴ τὴν ἄφησε ν' ἀναζητᾷ τ' ἀνεύρετα. Κ' ἡ μητρικὴ λαχτάρα τῆς ἔδειξε ἄλλο πρᾶμα νὰ κάμῃ τώρα. Τὸ μικρὸ σπιτάκι ἦταν πατωμένο τὸ μισὸ καὶ τ' ἄλλο ἰσόπεδο, στρωμένο μὲ χῶμα. Κι' ἀπὸ τὸ πάτωμα, τὸ ψηλὸ ἴσα μὲ πῆχυ, εἶνα καὶ μόνον σκαλοπάτι, πέτρα μεγάλη γυαλιστερῆ, ἔφερε 'σ τὸ κάτου χῶμα τοῦ σπιτιοῦ. Κατέβηκε λοιπὸν ἡ Ἄρετὴ, ξεχνώντας 'σ τὴ ζάλη τῆς τὸ παράθυρο, καὶ πῆγε 'σ τὴν πόρτα κ' εἶδε ἄν εἶναι καλὰ κλεισμένη. Ὑστερὰ ἔβαλε τὴν πλάτη 'σ τὴν πόρτα καὶ περίμενε. Μὰ ὅσο νὰ γίνῃ αὐτὸ εἶχε κ' ἡ Χρυσούλα κατεβῆ ἀπὸ τὸ πάτωμα ξυπόλυτη καὶ πῆγε ἴσα καὶ κάθισε ἀπάνου 'σ τ' ἄλλο παλιὸ σεντοῦκι, πλάγι τῆς πόρτας. Ὅπως εἶχε καθίσει, δὲν ἔβλεπε κατὰ τὴν πόρτα, οὔτ' εἶχε κατ' αὐτοῦ τὸ νοῦ τῆς. Ἐμεινε προσηλωμένη 'σ τὸ παράθυρο. Κανένα κίνημα δὲν ἔκανε. Ἐβλεπε καὶ περίμενε. Κ' ἴσως κάτι περίμενε. Ἦταν παντ' ἀνήσυχη κι' ἀνυπόμονη· εἶχε τρόμους 'στὸ κορμὶ τῆς νευρικοῦς, σὰ μικροῦ πουλιοῦ σκληρωμένου τιναγμοῦς καὶ τρόμους. Τότε τὸ φεγγάρι ἄρχισε νὰ προβαίνει ἀπὸ τὸ παράθυρο, καὶ τὸ φανερωμά του τ' ἔξαφνο ἔσυρε ὀλόφωγη κι' ὀλόσωμη τὴ Χρυσούλα κοντὰ του. Κι' ὅσο ἀνέβαινε τὸ φεγγάρι, δείχνοντας τὸ χλωμὸ του πρόσωπο, κόσμο χαλασμένον, 'σ τὴν κόρη, τόσο τὴν ἔσερνε 'σ τ' ἀνίκητο γήτεμά του. Ἐπεσε τὸ φῶς του πρῶτα 'σ τὸν τοῖχο τὸν ἀντικρινόν, ὅπου ἀκομποῦσε ἡ Χρυσούλα, κατέβηκε ὕστερα σιγὰ κ' ἔφτασε τὴν ὠχρὴν ὄψη τῆς κόρης. Τὴ χάιδεψε σιγαλὰ κ' ἤμερα. Τὴν ἔδειξε ἀγνώριμη ὀλόστελα, τόσο παραξενωμένη, 'σ τὰ μάτια τῆς Ἄρετῆς! Μὰ καὶ γιὰ τὴ Χρυσούλα ἦταν λαχτάρας ἀφορμὴ τοῦ φεγγα-

ριοῦ αὐτὸ τ' ἀπάντημα. Κάτι ἄπιστο νόημα θᾶχε γι' αὐτὴ τὸ φίλημά του, δοσμένο 'σ τὰ χλωμά μάγουλά τῆς. Ἦταν ἡ θαμπερὴ ἀχτῖνά του τάχα διάνεμα βαθύγνωμο, ποῦ αὐτὴ μόνη ἢ ἀραχνὴ τὰ ζηγοῦσε, ἢ ἦταν φοβέρα ἀφύγαστη, τρόμου ἄγγελος, μάντεμα θανάτου; Τὸ πρόσωπο τῆς Χρυσούλας εἶχε παραλλάξῃ ὀλόκερο. Ἦταν ὠχρὸ σὰν πεθαμένης. Ἡ πνοὴ τῆς ἔβγαίνει βραχνὴ καὶ πνιγμένη. Κινοῦσε πάλι τὰ χέρια ἀλόκοτα, γυμνωμένα χέρια ἀπαλά, σὰ ν' ἀγκαλιάζε κάτι ἢ νᾶθελε νὰ τὸ ξεφύγῃ. Κι' ἀνέβαινε ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸ φεγγάρι, ἐνῶ ἡ λάμψη του, θειάφινη λάψη, γλιστροῦσε ἀπὸ τὸ πρόσωπο 'σ τὰ στήθια τῆς Χρυσούλας χαιδευτικῆ, θαρροῦσες, κ' ἐρωτευμένη, ὡς ποῦ ἔφτασε τὰ πόδια τῆς, τὰ φίλησε γυμνά, λευκά, περπάτησε 'σ τὸ χῶμα κι' ἔξαφνο ἔσβυσε ὀλόστελα.

Ἐπεσε πάλι σὲ σκοτάδι τὸ σπιτάκι. Θανάτου φόβος ἔπιασε τὴ γριὰ Ἄρετὴ καθὼς εἶδε τὸ μυστικὸ, τ' ἀλάλητο συναγροίκημα τῆς κόρης τῆς μὲ τὸ φεγγάρι. Κ' ἡ Χρυσούλα τινάχτηκε συγχλονη, ἄμα τῶχασε ἀπὸ τὰ μάτια. Ἐσκυψε γλήγορα πίσω ἀπὸ τὸ σεντοῦκι κ' ἤρε τὰ ποδήματα, τὰ κρυμμένα ἐκεῖ ἀπὸ τὴ μάνα τῆς. Αὐτὸ τὸ κίνημά τῆς ἔρριξε σὲ θάμασμα βαθὺ τὴ γριὰ Ἄρετὴ. Πῶς ἔνοιωσε ὅτι τὰ ποδήματα ἦταν ἐκεῖ; Λοιπὸν ἔβλεπε, δὲν ἦταν κοιμισμένη; Ἡ τὰ εἶδε τὰ ποδήματα 'σ τὴν ὑποφαντασίαν τῆς; Ἡ Ἄρετὴ δὲν εἶχε νοῦ, μῆτε καιρὸ ν' ἀποφασίσῃ. Ἄφησε τὴ θέση τῆς κοντὰ 'σ τὴν πόρτα κ' ἤρε κ' ἔπεσε γονατιστῆ ἐμπρός 'σ τὴ Χρυσούλα. Ἀρχισε τότε μὲ φωνὴ ποῦ σπάραζε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μιλῆ σιγὰ, βραχνά, ἀπὸ φόβο μὴν ζυπνήση τὴ Χρυσούλα. Νὰ δέρνεται καὶ νὰ μοιρολογᾷ, ἐνῶ 'σ αὐτὴν ἡ Χρυσούλα ἀδιάφορη, κύταζε γλήγορα νὰ ποδεθῆ καὶ νὰ γίνῃ ἔτοιμη νὰ φύγῃ.

— Παιδί μου, γάϊδι μου, τί εἶν' αὐτὸ πάθος; Πές μου ἔμένα τῆς μάνας, τῆς κακομοίρας, τί ἔχεις; Τί θέλεις, ἀγαπημένη μου; Μ' ἀκούς, λέω; Δὲ μ' ἀκούς, ὦ δυστυχία μου! Χρυσούλα μου! Ἐσὺ πάντα καλὴ μὲ τὴ μάνα σου, πάντα γλυκεῖα κ' ἤμερη κ' ὑπάκουσέ σὲ μένα. . . Κ' ἐγὼ τί σοῦφταιζα ποτέ μου! Καὶ τώρα πῶς μου κατάντησες ἔτσι; Κρίνε μου, ὀρφανεμένη μου, κόρη μου, Χρυσή μου, πές μου. . . Ἀλοίμονό μου! Γι' αὐτὸ ἤσουν τῆς τελευταίας ἡμέρας συλλοισμένη, πικρὴ κι' ἀμιλητὴ! Ὡ, φωτιά ποῦ μ' ἔκαψε! Καὶ σὲ ρωτοῦσα τί ἔχεις καὶ δὲν ἤθελες νὰ μοῦ πῆς. Κάποιο κρυφὸ σαράκι 'σ ἔρωγε, κ' ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰ τὸ καταλάβω, ἢ σάβλα! Κ' ἔμεινες τὴν ἡμέρα κρυμμένη 'σ τὸ σπιτί, χωρὶς νὰ πι-

νης δουλειά. . . ἐσὺ ἡ δουλεύτρα μουῖγινες ἀκαμάτρα σκουντουφλή. . .

— Πρέπει νὰ φύγω, γλήγορα, γλήγορα. . . Ἄ. . . ἡ ἀγάπη μου δὲ θὰ κάμῃ παιὰ ὑπομονὴ καὶ θὰ μ' ἀφήσῃ. . .

Ἡ Χρυσούλα μουρμουρίζε τὰ τρελόλογά τῆς καὶ δὲν ἄκουε τῆς γριᾶς τὸ κλάμα. Κ' ἡ δούλικη ἡ Ἄρετὴ, ἐνῶ ἔκλαιε, τῆς ἔβγαζε σιγὰ τὰ ποδήματα χωρὶς ν' ἀντισταθῆ ἢ Χρυσούλα.

— Γλήγορα. . . πρέπει νὰ πάω. . .

— Ὡ, ἐσὺ ἀγαπημένη μου. . . ἄκουσέ με.

Μίλα μου, καλὴ μου, ἐδῶ εἶσαι; πές μου, μ' ἀκούς, Χρυσή μου; . . Ἐβγαίνεις τὴ νύχτα καὶ καθόσουν μονάχη 'σ τὴν αὐλή. Σ' ἔκραζα μέσα θυμωμένη καὶ μ' ἀποκρίνοσουν πάντα μὲ τὸ καλὸ, μὲ τὸ παρακάλιο πῶς θάρθης καὶ θάρθης. . . Κ' ἔτσι σ' ἔπαιρναν τὰ μεσάνυχτα μοναχῆ. Ὡχ, ἐγὼ, ἡ κούρδα, ἐγὼ, τὰ φταῖω ποῦ δὲ σ' ἔμπαζα μὲ τὸ στανιὸ 'σ τὸ σπιτί. . . Ἐλεγα πῶς σ' ἀρέσει τὸ φεγγάρι, σὲ γνωρίζα ἔτσι πάντα ἀγέλαστη θλιμμένη καὶ 'σ ἄφινα, Χρυσή μου. . . Ποῦ νὰ ξέρω πῶς μάγια σοῦ στάλαζε ἀπάνωθί σου τὸ φεγγάρι; Σὲ μέθαε, τὸ καταραμμένο, κ' ἤθελε ὀλόστελα δικὴ του νὰ σὲ κάμῃ. Μίλησέ μου, γλυκεῖα μου, ἄκουσε, φεγγαρή μου κόρη. . . Χρυσούλα;

Ἡ Χρυσούλα δὲν ἀπαντοῦσε. Ἄσειστη κάθονταν 'σ τὸ σεντοῦκι κ' ἔβλεπε πάντα κατὰ τὸ παράθυρο. Τὴν εἶδε ἔτσι ἡσυχασμένη κι' ἄρχισε ἡ γριὰ νὰ συλλογιέται 'σ τὴν ἀπέλπισιά τῆς τί νὰ κάμῃ. Γύρω 'σ τὸ σπιτί ἔρημιὰ· δὲν ἦταν ψυχὴ ἀνθρώπινη νὰ τῆς ζητήσῃ βοήθεια. Θυμᾶται τότε πῶς τὸ καντήλι ἦταν σβυμένο. Συκόνεται, ἔχοντας τὸ νοῦ καὶ κατὰ τὴ Χρυσούλα, κι' ἀνάθει τὸ καντήλι. Καὶ κάνει μύριους σταυροὺς καὶ μετάνοιες ἐμπρός 'σ τὸ εἰκονοστάσι. Ἀνάθει κερὰ καὶ μοσκολίθινο καίει καὶ μ' ἄνθια τοῦ Ἐπιτάφιου λιβανίζει τὴ Χρυσούλα καὶ τὸ σπιτί ὀλόγουρα, ἐνῶ μὲ σιγανὴ λαλιά προσευκὲς καὶ ζόρια ψαλμωδαίει.

Καὶ παίρνει ἄλατι ὕστερα καὶ σκορπίζει ὀλοῦθε. Φυλαχτὰ βάνει 'σ τὸν κόρφο τῆς Χρυσούλας, ἀφοῦ πρῶτα τὴ σταυροῦνει μ' αὐτὰ 'σ τὸ μέτωπο. Σχήματα παραξένα χαράζει μὲ τὰ χέρια ἀνάερα καὶ μυστικούς χοροὺς χορεύει τριγύρω 'σ τὴ Χρυσούλα. Τὰ μάτια τῆς γριᾶς ἀστράφτουν κι' ἀναμμένη εἶν' ὄλη ἡ θωριά τῆς. Μοιάζει σὰν τρελή, ἢ Ἄρετὴ ἔμπρός 'σ τὴ Χρυσούλα.

— Χρυσούλα! τὴν κράζει.

Καμμιά πάλι ἀπόκριση. Τὰ μάτια τῆς Χρυσούλας πάντα πρὸς τὸ παράθυρο γυμμένα. Κι' ὁ νοῦς τῆς 'σ τοῦ φεγγαριοῦ τ' ἀχνάρια βόσκει ἀπὸ κοντὰ. Ἀνεβαίνει ἡ γριὰ πάλι 'σ τὸ πά-

τωμα, κατακομμένη από τὰ ξορκίσματα και κλείνει τέλος τὸ παράθυρο, ἀφοῦ κάτι εἶπε, κάτι σταύρωσε κ' ἔφτυσε ὄζω τρεῖς φορές. Μά καθὼς γυρίζει μέσα, βλέπει και λείπει ἡ Χρυσούλα ἀπὸ τὸ σπῆτι κ' ἡ πόρτα εἶν' ἀνοιγμένη. Σκούζει μύρεται ἡ Ἀρετὴ και τρέχει ὄζω. Κι' ἄμα πάτησε ὅσπὴν πόρτα, ξανοίγει ὅσπὴν ἀκρη τῆς αὐλῆς πέρα τὸ λευκὸν ἴσκιό τῆς Χρυσούλας. Τὴν κράζει ἡ Ἀρετὴ και τὴν παρακαλεῖ, μὰ ἐκεῖνη δὲν ἀκούει τίποτα και σὲ λίγο γάνεται και σβύνει ἀπὸ τὰ μάτια τῆς γριας ὀλότελα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΞΗΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΑ ΝΙΚΗΤΡΙΑ

(Βραβευμένον ἔργον τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας)

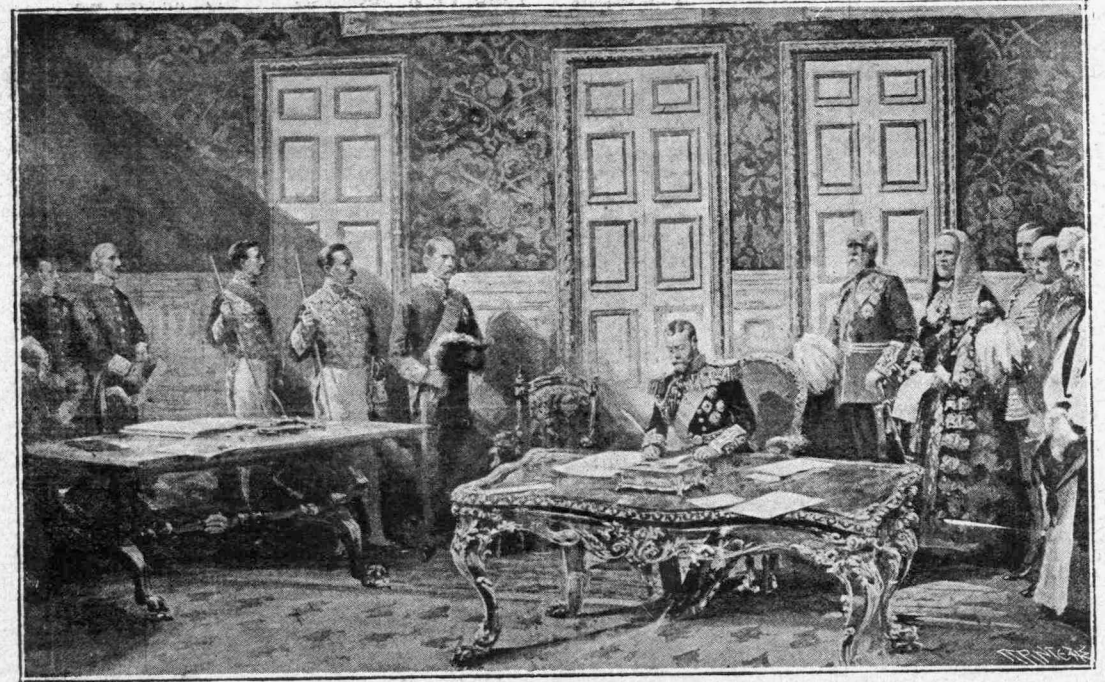
Τὸ μικρὸν αὐτὸ περιστατικὸν ἐτάραξε τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλένης βαθύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τῶν εἰκοσιμηνῶν. Κατελήφθη ἔξαφνα ἀπὸ τὴν νοσταλγίαν ἐκείνην τῶν ἀπραγματοποιήτων πραγμάτων, ἡ ὁποία δίδει τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὰς διασκεδάσεις, πρὸς τὰς ἀπλὰς συμπαθείας και πρὸς αὐτὴν τὴν ζωὴν, και τὴν ὁποίαν εἶνε δυσκολώτερον νὰ ὑποφέρωμεν ἀπὸ μίαν πραγματικὴν λύπην.

Ἐπειτα ὁ κόμης και ἡ κόμισσα Sant-Anna τὴν ἐβίαζαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ρώμην. Ἀπὸ ἐκεῖ κάτω μίαν δύνάμις ἔλξεως ἐφαίνετο ὅτι ἐπενεργούσε εἰς τὴν καρδίαν τῆς. Ἡ ἐπιθυμία νὰ ἴδῃ τὴν Δώρα εἰς τὸν ρόλον τῆς τῆς μεγάλης κυρίας, και νὰ τὴν συμφιλίωσῃ με τὸν θεῖον τῆς, κατέλαβε τὴν Ἑλένην, και ἠπειλεῖ νὰ ὑπερτερῆσῃ τῆς θελήσεώς τῆς.

Ἡ εὐτυχία και ἡ θεραπεία ἔρχονται συχνὰ με τὸν τρόπον τῶν ἀπροσδόκητων ὅσον και ἡ δυστυχία και ἡ ἀσθένεια. Ἐνα πρωὶ ἐνῶ ἐδιὰβαζε τὸν Κήρυκα τῆς Νέας Ὑόρκης, τὰ μάτια τῆς Ἑλένης ἔπεσαν εἰς ἀγγελίαν μιᾶς διαλέξεως, ἡ ὁποία θὰ ἐδίδοτο τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν Bodinière ἀπὸ τὸν βραχμάνον Σετερατζῆ, διὰ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἐκλειπόντων Διδασκάλων Ὁ Ἰνδὸς θὰ ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸ κοινὸν ἀπὸ τὸν Jules Bois, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶνε γνωστὸν εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας. Ἡ περιέργεια τῆς Ἀμερικανίδος γυναικός, τὸ πνεῦμα τῆς, τὸ ἀπλη-

στον διὰ τὸ φῶς, τὸ διάστημα, τὰς γνώσεις, ζητεῖ πάντοτε τὸ νέον. Εἰς κανὲν μέρος ἴσως τῶσον ὅσον εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἀσχολοῦνται διὰ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, και ἡ κ. Ρονάλδου ἐνδιαφέρετο με πάθος. Ἐκτὸς τούτου εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν εἰς τὴν Βοστώνη, ὁ βουδισμὸς ἔχει πολλοὺς ὁπαδοὺς. Ὁ Σακουά-Μανὶ ἔχει λάτρεις, ὁ Βούδας τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης και τῆς ἡσυχίας, συναντᾶται σήμερον, ὡς ζωηρὰ ἀντίθεσις, και ὡς μάθημα ἴσως, εἰς τὰς πλέον ἐνεργητικὰς, τὰς πλέον δραστηρίαις γυναῖκας τοῦ κόσμου. Διάλεξις ἐνὸς βραχμάνου! Ἡ πνευματικὴ αὐτὴ ἀπόλαυσις δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλένης. Ἐστειλεν ἀμέσως δύο λέξεις εἰς μίαν φίλην τῆς, διὰ νὰ τὴν προσκαλέσῃ νὰ ἔλθῃ μαζί τῆς. Αὐτὴ ἐδέχθη και αἱ δύο Ἀμερικανίδες ἐπῆγαν εἰς τὴν Bodinière και ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖς, διότι ἦσαν λαμπρὰς θέσεις. Ἡ μικρὰ σάλα ἐγένετο ἀπὸ κοινὸν ὅλως διόλου ἰδιαίτερον, ὅχι κομψὸν ἀλλὰ πολὺ ἐνδιαφέρον. Ἦσαν ἐκεῖ ἄνθρωποι σοβαροί, ἱερεῖς, γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι εἶχαν περάσει τὰ τριάντα χρόνια ντυμέναι με τρόπον ἀπελπιστικόν, με πρόσωπα ἀνήσυχτα, με φυσιογνωμίας ζωηρὰς. Εἰς τὸ κοινὸν αὐτὸ τὸ τῶσον διάφορον, διεκρίνοντο τὰ ἡσυχὰ και ψυχρὰ πρόσωπα μισῆς δωδεκάδας Ἀμερικανίδων, ὠραίων και καλὰ ντυμένων.

Και ἐπὶ τῆς μικρᾶς σκηνῆς ὅπου διαδοχικῶς ἔχουν ἐμφανισθῆ τῶσον διάφορα θεάματα, ἐφάνη ὁ ἱερεὺς τῶν Βραχμάνων, νέος με μεγαλοπρεπῆ φυσιογνωμίαν, μαζί με τὸν Jules Bois, και ἕνα διερμηνέα. Ὁ Σετερατζῆ ἐφορούσε φόρεμα ἀπὸ λεπτὸν μεταξωτὸν ἄσπρο, με ἕνα εἶδος μανδύου ἐπὶ τῶν ὤμων, τοῦ ὁποίου τὸ ἄκρον ἐκράτουσε εἰς τὸ μελαχροινὸν χέρι του. Τὸ χαριτωμένον σαρίκι τῶν Ἰνδῶν σταυρωμένον ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέτωπον, ἦτο τοποθετημένον ὡς μήτρα ἐπάνω εἰς τὰ μαῦρα κοντὰ μαλλιά του. Τὸ πρόσωπόν του εἶχε τὰ θερμὰ χρώματα τῶν κατοίκων τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς. Τὸ πρόσωπόν του με τὰ βαρετὰ χαρακτηριστικά, θὰ ἐφαίνετο κοινὸ, ἐὰν δὲν μετεμορφούτο ἀπὸ μάτια γεμάτα ἀπὸ μυστικισμόν. Ὅλον του τὸ ἄτομον ἐδίδεν ἐντύπωσιν δυνάμεως, ἀγνότητος, γλυκύτητος. Ἐκύτταξε με τὸ λάμπον βλέμμα του μίαν στιγμὴν τὸ ἀχροατήριόν του, ὡς νὰ ἤθελε νὰ κατακτήσῃ αὐτό. Τὸ βλέμμα αὐτὸ ἐπροξένησε φρικίαν εἰς τοὺς ἀχροατὰς του και ἰδίως εἰς τὰς ἀχροατρίαις του. Μετὰ ταῦτα ὁ Σετερατζῆ εἰς ἀγγλικὴν, τὴν ὁποίαν ἡ ἰνδικὴ προφορὰ ἔκκμυεν ἀρμονικώτερον ὠμίλησε διὰ τοὺς ἐκλειπόντας Διδασ-

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο Ε΄
ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει τοῦ Συμβουλίου του.

σκάλους», διὰ τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν Βούδα, τὸν Χριστόν. Ἐβεβαίωσε ὅτι δὲν ἀφῆκαν διόλου τὸν πλανήτην μας, ὅτι ἦσαν μαζί μας, εἰς τὸν αἰθέρα ὅπου ζοῦν τὰ πνεύματα, οἱ μεγάλοι ἀόρατοι, ὅτι εἶχαν διαρκῆ ἐνεργεῖαν εἰς τὴν πρόσόν μας, εἰς τὸν πολιτισμόν μας. Ἐβεβαίωσε ἀκόμη ὅτι εἶχεν ἀπτάς ἀποδείξεις τῆς παρουσίας των και ἐτι ὑπῆρχον μεταξὺ ἐκείνων και ἡμῶν μέσα συγκοινωνίας. Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς ἔλα τὰ μάτια, τὰ ὁποῖα ἐκρέμοντο ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ἔλαβαν ἐκφρασιν θρησκευτικῆς προσδοκίας. Ἡ σιωπὴ ἔγινε αἰσθητή. Ἠλπίζαν νὰ μάθουν λέξεις μαγικὰς, αἱ ὁποῖαι ἀνοίγουν ἀγνωστὰς θύρας. Ἀλλοίμονον! και ὁ βραχμάνος ἱερεὺς δὲν ἔδωκε περισσοτέρας ἐξηγήσεις ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ἔκαμε αὐτὸ με ἰδιαίτερον τέχνην. Εἶπεν ὅτι διὰ νὰ συγκοινωνήσῃ τις με τοὺς διδασκάλους, ἔπρεπε νὰ φθάσῃ τὸν ὑπατον βαθμὸν τοῦ πνευματισμοῦ. Τότε ἠκούσθη ἀπὸ τὸ πλῆθος στεναγμὸς παθητικὸς, ὁ ὁποῖος βγαίνει ἀπὸ τὰ στήθη τῆς ἀνθρωπότητος, ἔπειτα ἀπὸ κάθε διάψευσιν τῶν ἐλπίδων τῆς. Τέλος διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν ἀπογοήτευσιν ὁ Σετερατζῆ ἐπρόσθεσεν, ὅτι με τὴν ζωὴν τελείως ἀγνήν, με διαρκῆ τάσιν πρὸς τὸ καλὸν ἠδύναντο ἐν τούτοις νὰ ἐλκύσουν πρὸς αὐτοὺς τὰ ἀνώτερα πνεύματα.

Ἄν και ἡ μετάφρασις εἰς τὸ γαλλικὸν κάθε ἀγγλικῆς φράσεως κατέστρεψε κάπως τὴν ἐντύπωσιν τῆς διαλέξεως αὐτῆς διὰ τὴν κ. Ρονάλδου, ἐν τούτοις αὐτὴ συνεκινήθη πολὺ ἀπὸ τὴν δύνάμιν τοῦ λόγου τοῦ ἱερέως αὐτοῦ τοῦ Βραχμάνου. Δὲν ἤκουσε τίποτε τὸ νέον, ἀλλὰ ἡ ἀπὸ ἀποτέλεσμα τῆς φαντασίας τῆς ἡ ἀπὸ ἀληθινὴν φυσικὴν ἐνεργεῖαν, ὁ λόγος του τῆς ἔκαμε ἕκτακτον καλόν. Ὅταν ἐτελείωσε τὸν λόγον του ὁ Σετερατζῆ, ἀνήγγειλε ὅτι θὰ δεχθῆ εἰς τὸ σπῆτι του ὁ δὸς Baccador, ἐκείνους ὅσους ἤθελαν νὰ τὸν ἐρωτήσουν τι. Τότε ὁ Jules Bois ἐσηκώθη, ἐπρόσθεσε μερικὰς λέξεις με πολὺ πνεῦμα, ὅπως γνωρίζει πάντοτε νὰ ὀμιλῆ. Εἶπεν ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην φυσικῶν δυνάμεων διὰ νὰ ἀντιδράσωμεν ἐναντίον τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπέρχεται, ἐναντίον τοῦ σκότους τοῦ ὕλισμου: ἠλπίζεν, ὅτι μεγάλος ἀριθμὸς προσώπων θὰ ἐπῆγαινε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Βραχμάνον ἱερέα τὴν βοήθειαν τῶν προσευχῶν του, τῆς ἀνωτέρας θελήσεώς του και νὰ λάβῃ ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἀναγκαίαν δύνάμιν διὰ νὰ προχωρήσῃ χωρὶς ὀλιγοψυχίαν πρὸς τὸ φῶς. Ὅλα αὐτὰ ἐλέγχθησαν με πολὺ ὠραίας ἐκφράσεις και με ὕψος γεμάτο μυστικισμόν. Ἀλλὰ μετὰ τὸν ζωηρὸν και πειστικὸν λόγον τοῦ Ἰνδοῦ ἱερέως, ὁ λαϊκὸς λόγος τοῦ Jules Bois ἐφάνη

αχρωμάτιστος. Ἐπειτα ὁ Γάλλος ὀμιλητὴς μὲ τὸ συνηθισμένον φῶρεμα τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἔχανε πολὺ κοντὰ εἰς τὸν λευκοφορεμένον ἱερέα τῶν Βραχμάνων μὲ τὸ μεταξωτὸν του φῶρεμα.

Ἡ κ. Ρονάλδου διέκρινεν ἀμέσως τὴν αἰτίαν τῆς ὑποβιβάσεως αὐτῆς.

— Ὁρισμένως, εἶπε εἰς τὴν φίλην τῆς δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀμιλήσῃ διὰ τέτοια πράγματα μὲ ρεντεγκόστα. Πρέπει νὰ εἶνε ζυρισμένος, νὰ φορῇ φῶρεμα πτυχωτὸν... νὰ ἔχῃ ἔως περὰ!

— Ὡ! πάντοτε τὸ εἶπα, ἀπεκρίθη ἡ κ. Κάρικτον, ἡ ὁποία ἐλάτρευε τὰ ὠραία φῶρεματα, τὸ φῶρεμα εἶνε τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρώπου.

— Καμμιά φορὰ τὸ ἔβλεπον, ἀπεκρίθη ἡ Ἐλένη, μὲ τὸν ὠραῖον τόνον τῆς φιλοσόφου.

Ὁδὸς Buccador 4!... Ὁλη τὴ βραδιά ἡ διεύθυνσις τοῦ Βραχμάνου, ἐπανελαμβάνετο μέσα εἰς τὸ μυαλὸ τῆς Ἐλένης καὶ ἐξάφνα τῆς ἦλθε μιὰ παράδοξος ἰδέα. Ὁ Σετερατζῆ εἶχε βεβαίως φυσικὴν δύναμιν ἀνωτάτην. Τὸ εἶχε αἰσθανθῆ. Ὅταν τὸν ἤκουεν ἠσθάνετο κατὶ παρόμοιον μὲ τὴν πνευματικὴν θερμότητα τὴν ὁποίαν ἐπροξενούσε ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς μαθητάς του. Διατί νὰ μὴν ὑπάγῃ νὰ τοῦ ζητήσῃ τὴν βοήθειάν του ὅπως τὸ εἶχε συμβουλευθεῖ ὁ Jules Bois; Ἴσως μὲ τὴν ἐπιτροπὴν του θὰ ἐκατῶρθε νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῆς τὸ πρόσσωπον τοῦ Sant-Anna τὸ ὁποῖον τόσο βλαβερὰ εἶχε χαραχθῆ εἰς αὐτήν, καὶ τὸ ὁποῖον εἰς κάθε στιγμὴν, παρὰ τὴν θέλησίν τῆς ἐπανήρχετο θριαμβευτικόν. Αἱ Ἀμερικανίδες δὲν διατάζουν ποτὲ πολὺ καιρὸν καὶ θὰ ἐδοκίμαζε.

Τὴν ἐπομένην, ἡ κ. Ρονάλδου, μὲ κάποιον πυρετὸν συγκινήσεως, ἐπῆγεν εἰς τὴν ὁδὸν Buccador. Ἦτο ἐκεῖ πρὸ τῶν δύο μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ περάσῃ πρώτη. Δύο κύριοι εἶχον προηγηθῆ, ὁ ἓνας ἦτο ἱερεὺς, ὁ ἄλλος ἀνθρώπος τοῦ κόσμου ἀρκετὰ ἡλικιωμένος. Αὐτὸς τὴν παρετήρησε μὲ περιέργειαν, ἡ ὁποία τὴν ἔκαμε νὰ κοκκινίσῃ κάπως. Διὰ νὰ ἀρχίσῃ συνομιλίαν προσεφέρθη νὰ τῆς παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του. Ἐδέχθη, ἀλλὰ μὲ ὕψος τόσο ψυχρὸν, ὥστε τὸν ἠνάγκασε νὰ μείνῃ ἕως ἐκεῖ. Ἐνῶ ἐπερίμενε, προσεπάθησε νὰ ἐτοιμάσῃ τί θὰ ἔλεγε εἰς τὸν Σετερατζῆ ἅμα θὰ εἰσῆρχετο. Τί θὰ τοῦ ἔλεγε; Δὲν ἐγνώριζε τίποτε. Δίκαίαι Θεέ! αὐτὸ θὰ ἦτο κατὶ φοβερότερον καὶ ἀπὸ τὴν ἐξομολόγησιν!... Τί τρελλὴν καὶ γελοῖαν ἰδέαν εἶχε! Εἶχε μεγάλην διάθεσιν νὰ φύγῃ, μόνη ἢ παρούσα τῶν συντρόφων τῆς τὴν ἐκρατοῦσε.

Εἰς τὰς δύο ἀκριβῶς, ἡ δεξιὰ πόρτα ἀνοίξε

ἀπὸ ἓνα Ἴνδον μὲ μακρὸ φῶρεμα καὶ σαρίκι σκοτεινοῦ χρώματος. Ἡ Ἐλένη ἐσηκώθη περισσότερο πεθαμένη ἀπὸ ζωντανή. Μὲ μίαν κίνησιν, ὁ ὑπρέτης τὴν προσεκάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἐπέρασαν δεύτερο δωμάτιον καὶ κατόπιν εἰσῆλθον εἰς μίαν μεγάλην αἴθουσαν, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆρχετο καὶ ὁ Σετερατζῆ. Ἀφοῦ ὑπεκλίθη ἔμπρὸς εἰς τὸν κύριόν του ὁ ὑπρέτης ἐξῆλθε. Τότε ὁ ἱερεὺς τῶν Βραχμάνων, ἀφοῦ ἐχαίρεται τὴν ἐπισκέπτριά του μὲ ἐλαφρὰν κλίσιν τῆς κεφαλῆς ὀλίγον ὑπερήφανον, τῆς ἔδειξε ἓνα κάθισμα καὶ ἐκεῖνος ἐκάθισε εἰς μίαν πολυθρόνα κοντὰ εἰς ἓνα τραπέζι γεμάτο ἀπὸ χαρτιά καὶ βιβλία εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων διεκρίνοντο μερικὸὶ κύλινδροι περγαμηνῆς κιτρινωμένοι.

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1909

Ἐκθεσις τῆς γρχματείας κ. Μαρίας Καλαποθάκη.

Α'

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ἔτος ὑπῆρξεν ἔτος εὐρυτέρας ἐνεργείας ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑργατῶν ἐν συνόλῳ, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν σωματείων.

Ἐξ νέας σωματεία προσετέθησαν εἰς τὰ πρῶτα ἑπτὰ, τὰ ἀποτελέσαντα τὸν πυρῆνα τοῦ Συνδέσμου κατὰ τὸ 1908. Τὰ ἀρχικὰ σωματεία ὑπῆρξαν τὰ πέντε Τμήματα τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ αὐτοτελῆ ὄργανισμὸν, ὁ Σύλλογος πρὸς προστασίαν τῆς Ἑργατίας (ἐν Πειραιεῖ) καὶ ὁ Σύλλογος τῶν «Ἐκθέσεων».

Τὰ προχωρήσαντα πέρυσιν εἶναι ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν, ἡ «Φιλόπτωχος Ἑταιρία», τὸ «Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων», τὸ «Ἄσυλον τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης», τὸ Φθισιατρεῖον ἢ «Σωτηρία» καὶ ἡ «Πρόδοξ» ἢ τὸ Πρακτικὸν τῶν γυναικείων χειροτεχνημάτων.

Ἄν καὶ ἔγινε μνεῖα ἀρκετὰ ἐμπεριστατωμένη τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ σκοποῦ ἕκαστου τῶν σωματείων τούτων εἰς τὴν Ἐκθεσιν, ἣν ἐστείλαμεν εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τοῦ Τορόντου κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον, προσθέτομεν καὶ ἐνταῦθα ὀλίγας λέξεις περὶ ἕκαστου, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔργου τοῦ Συνδέσμου κατὰ τὸ διάστημα τοῦ διαρρυσάντος ἔτους.

Ὁ ἀρχαιότατος τῶν συλλόγων τούτων, ὁ

Σύλλογος τῶν Κυριῶν, ἐπιδιώκει, ὡς τὸ δηλοῖ ὁ πλήρης αὐτοῦ τίτλος, ἀπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως τὴν μόρφωσιν τῆς γυναικὸς διὰ παντὸς μέσου, τὸσον τῆς ἐργασίας ὅσον τῆς ἐκπαίδευσως. Ἐνεκαίνισε τὸ πρόγραμμά του πρὸ 35ετίας διὰ τῆς ἰδρύσεως Χειροτεχνικῆς Σχολῆς, ὅπου ἄπορα κοράσια καὶ γυναῖκες διδάσκονται διάφορα χειροτεχνήματα, ἅτινα κατόπιν ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν. Τὸ ἐργαστήριον τῶν Ἀπόρων Γυναικῶν εἶναι ἴδρυμα, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ παραλείψῃ νὰ ἴδῃ ὁ ἐπισκεπτόμενος τὰς Ἀθήνας ξένος, ὅστις ἐπιθυμῆ νὰ ἀγοράσῃ προϊόντα τῆς ἐγγωρίου χειροτεχνίας, φέροντα τὸν γνήσιον ἐλληνικὸν τύπον, — τάπητας, ὑφάσματα παντοῖα, βαμβάκερα καὶ μεταξωτά, τρίχαπτα καὶ ἐξάισια κεντήματα. Τὰ προϊόντα ταῦτα ἐβραβεύθησαν ἀπανειλημμένως εἰς Διεθνεῖς Ἐκθέσεις, γίνεται δὲ ἐξόδευσις μεγάλη αὐτῶν καθ' ἕλην τὴν Ἀνατολήν. Εἰς τὸν ἀληθῶς θαυμασίον ὄργανισμὸν τῆς σχολῆς προσετέθη ἐσχάτως καὶ ἡ δωρεὰ παροχὴ συσσιτίου εἰς τὰς 200 αὐτῆς μαθητριάς πάσης ἡλικίας, ἐκ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέου Συγγροῦ. Τὸ πρόγραμμα τῆς σχολῆς περιλαμβάνει, ἐκτὸς τῶν χειροτεχνημάτων καὶ στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατέχει σημαντικὴν θέσιν ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία. Ἱατρικὴ περίθαλψις καὶ φάρμακα παρέχονται δωρεὰν εἰς τὰς μαθητριάς καὶ ἐργατίδας.

Ἡ Φιλόπτωχος Ἑταιρία, ἡ ἀρχαιότατη μετὰ τὸν προηγούμενον σύλλογον, ἔλων τῶν ἐν Ἑλλάδι γυναικείων σωματείων, εἶναι εὐεργετικώτατος ὄργανισμός, ἐπέχων ἐν μικρῷ κύκλῳ τόπον «Δημοσίας Ἀρωγῆς», — τῆς Assistance Publique τῶν Γάλλων. Δι' αὐτῆς παρέχεται εἰς ἀπόρους ἀσθενεῖς βοήθεια εἰς χρήματα καὶ εἰς εἶδη, κατόπιν ἐπισκέψεως κατ' οἶκον, πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἢ ἔρευνα αὐτῆ ἐκτελεῖται κατὰ μέγα μέρος ὑπ' αὐτῶν τῶν κυριῶν. Κατὰ τὸ 1909 ὁ σύλλογος οὗτος παρέσχε βοήθημα εἰς πλέον τῶν 1696 ἀπόρους ἀσθενεῖς ἐξ ὧν 110 φυματιῶντας. Ἐκ τούτων 32 ἀπέθανον φθισικοὶ πάντες, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι ἐσώθησαν. Πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐτοποθετήθησαν εἰς νοσοκομεῖα, εἰς ἄλλους δὲ ἐδόθη ὁ ναῦλος ὅπως ἐπανακάμψουν εἰς τὰς πατρίδας τῶν. Τινὰ ὄρφανὰ εἰσῆχθησαν εἰς ὄρφανοτροφεῖα. Ἡ δαπάνη διὰ γάλα, σκεπάσματα, φιλανέλλας ἀνήλθε κατὰ τὸ 1909 εἰς φράγκα 21.500, ἐκτὸς πολλῶν χρηματικῶν βοηθημάτων ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου βαλαντίου τῶν κυριῶν. Εἰς ἐκ τῶν ἐπιτυχιστέρων νεωτερισμῶν εἶναι

ἡ παροχὴ λουτρῶν δι' εἰσιτηρίων. ἔτι δὲ καὶ ἡ παροχὴ τῶν μέσων πρὸς μετάβασιν εἰς τὰς θερμὰς μεταλλικὰς πηγὰς αἰτίνες ἀποτελοῦσιν ἓνα τῶν κυριωτέρων φυσικῶν θησαυρῶν τῆς Ἑλλάδος. Προσέτι ἐδόθησαν εἰς τὴν Φιλόπτωχον Ἑταιρίαν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἡλεκτρικῶν Τροχιοδρομῶν εἰσιτήρια διὰ θαλάσσια λουτρά, πρὸς διανομὴν μεταξὺ τῶν πτωχῶν. Ἡ ἱατρικὴ ἐπίβλεψις τῶν τμημάτων τῆς πόλεως ἀνετέθη εἰς δύο ἱατροὺς, χορηγοῦνται δὲ καὶ τὰ φάρμακα δωρεὰν εἰς τοὺς πάνυ ἀπόρους.

Τὸ Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων, τὸ μόνον ἐν Ἀθήναις τοιοῦτου εἶδους ἴδρυμα, πληροῖ ἀνάγκην ἣτις καθίσταται ὁσημέραι μεγαλειτέρα καὶ ἐπιστητοτέρα ἐν τῇ πολυανθρώπῳ ἡμῶν κοινωσίᾳ. Ἐκ ταπεινῆς κλίμακας ἀνεπτύχθη θαυμασίως ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ σήμερον εἶναι ἐγκαθιδρυμένον εἰς ἰδιόκτητον ἔπαυλιν εἰς τὰ περίχωρα τῶν Ἀθηνῶν, ἔνθα στεγάζονται ἑκατὸν ἀνιάτοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ ἔλων τῶν ἡλικιῶν, οἵτινες θὰ εὐρωσιν ἐκεῖ ἄσυλον ἐφ' ὅσον ζῶσι.

Τὸ Ἄσυλον τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης εἶναι ἴδρυμα ὅπου κοράσια ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐρχόμενα εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐκμάθησιν τέχνης ἢ χάριν σπουδῶν, δύνανται νὰ εὐρωσιν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν χρηστὴν ἐπιτροπὴν τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος, ἐνῶ καταγίνονται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς τῶν ἀσχολίας. Πρὸ εἰκοσαετίας παρέσχεν ἄσυλον εἰς μικρὸν ἀριθμὸν ὑπηρετριῶν, ἐνῶ εὐρίσκοντο ἄνευ θέσεως. Πέρυσιν ἔγινε κάτοχος ἰδιοκτητοῦ οἰκίας, ὅπου 140 κοράσια στεγάζονται. Ἐκ τούτων 70 φοιτῶσιν εἰς τὸ ἀνώτατον Λύκειον τῶν θηλέων, τὸ Ἀρσάκειον, ὅπως ἀποκτήσωσι δίπλωμα διδασκαλίσσης, 2 φοιτῶσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ 2 εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς τὴν Ἐπαγγελματικὴν σχολὴν τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, ἢ ἐργάζονται παρὰ ραπτρείας.

Τὸ πρακτικὸν τῶν γυναικείων ἔργων ἢ «Πρόδοξ» ἰδρυθὲν πρὸς πλήρωσιν ἀνάγκης μεγίστης καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἐπαισητῆς, ἔρχεται ἀρωγὸν εἰς γυναῖκας ἐπιθυμούσας νὰ ἐργασθῶσι χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν στέγην τῶν καὶ χωρὶς νὰ φανῶσι. Ἀπεδείχθη εὐεργετικώτατος εἰς πλῆθος γυναικῶν καὶ ἤδη ἐπεκτείνει τὴν δρασίαν του πέραν τῶν Ἀθηνῶν, ἐτοιμάζον Ἐκθεσιν διὰ τὸ 1911, ἣτις θὰ περιλάβῃ τὴν ἐργασίαν τῶν γυναικῶν καθ' ἕλην τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ φθισιατρεῖον ἢ «Σωτηρία», ἰδρυθὲν ὑπὸ

της γήρας του αρχαιολόγου Έρρίκου Σλήμαν, είναι το μόνον ειδικόν ἄστυρον ἐν Ἀθήναις διὰ τοὺς φυματιῶντας, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς κατακλύζει τὴν πρωτεύουσαν, καὶ ὑπερπληροῖ τὰ παραρτήματα τῶν νοσοκομείων. Κατὰ τὸ 1909 ἐνοσηλεύθησαν ἐντὸς τῆς «Σωτηρίας» 202 ἀσθενεῖς, προσετέθη δὲ καὶ νέον περίπτερον πρὸς ἀπομόνωσιν τῶν διατρεχόντων τὸ ἀστάδιον τῆς νόσου ἰδρυθὲν δαπάναις τῆς θυγατρὸς τῆς κ. Σ. Σγλήμαν κ. Α. Μελά. Ἡ ἐκδούλευσις, ἣν παρέχει τὸ ἴδρυμα τοῦτο, εἶναι μεγίστη καίτοι ἀνεπαρκῆς ἀπέναντι τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν φθισικῶν, οἵτινες καταφεύγουσιν ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος, κυρίως δὲ ἐξ Ἀμερικής, εἰς τὴν πρωτεύουσαν εἰς ἀναζήτησιν ὑγείας.

Ἡ ΣΟΦΙΑ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟΝ

Ἐδῶ εἶχεν ἀναγνωρισθῆ τὸ τάλαντόν της καὶ εἶχεν ἀπείρους θαυμαστάς τῆς τέχνης της. Τώρα ἡ ἐπιτυχία της εἰς τὸ Μόναχον ἔρχεται νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι αἱ Ἀθηναὶ ἤμποροῦν νὰ ὑπερηφανεύωνται καὶ ἀπὸ τὴν πρώτην γνησίαν Ἀθηναίαν ζωγράφον τῶν.

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἡ δις Σοφία Λασκαρίδου εἶχε μεγάλην κλίσιν εἰς ὅλας τὰς ὥραιας τέχνας. Εἰς ἡλικίαν 15 ἤδη ἐτῶν ἐξέθεσεν εἰς τὴν Ἐκθεσίν τοῦ Ζαππείου τοὺς γνωστοὺς Πίνακας τῶν ἀμυγδαλῶν της.

Ἐκτοτε κατ' ἔτος ἐξέθετεν εἰς ὅλας τὰς Ἐκθέσεις τὰ ποικίλα καὶ ἡλιόλουστα τοπία της.

Τὸ 1900 ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς μῆνας εἰς Παρισίους, ἐργασθεῖσα μετὰ τοὺς Καθηγητὰς Benjamin Constant καὶ Jean Paul Lorence. Δυστυχῶς ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀθήνας καὶ εἰσῆλθε τότε εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, ὅπου εἰργάσθη μετὰ τοὺς Καθηγητὰς Ν. Λύτραν καὶ Γ. Ἰακωβίδην. Μετὰ φοίτησιν δὲ 5 ἐτῶν διαγωνισθεῖσα εἰς ὅλους τοὺς κατ' ἔτος διαγωνισμοὺς ἔλαβε τὸ Δίπλωμα τῆς Ζωγράφου. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1908 ἐστάλη ὑπότροφος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδείσεως εἰς τὴν Ἑσπερίαν, καὶ εἰργάσθη ἐν Μονάχῳ, μετὰ τοὺς διασημοτέρους ζωγράφους, ὡς καὶ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Κυριῶν (Künstlerinnen-Verein), ὅπου ἐπαξίως ἀντιπροσωπεύουσα τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἤξιώθη Βραβεῖου κατὰ τὸν τελευταῖον διαγωνισμόν.

Εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις Βερολίνου καὶ

Μονάχου τὰ ἔργα της ἔτυχον ἐκάστοτε τῶν καλλιτέρων κρίσεων εἰς τὰς ἐγκριτωτέρας ἐκεῖ Ἐφημερίδας. Ὅλα δὲ τὰ ἐνδεικτικὰ τὰ ὁποῖα ἔλαβε παρὰ τῶν Καθηγητῶν της, μαρτυροῦν πόσον ἐξετίμησαν τὴν κλίσιν της καὶ τὸν εἰς τὴν τέχνην ζῆλον αὐτῆς.

Ἦδη μᾶς ἐπεσκέφθη δι' ὀλίγας ἐβδομάδας καὶ ἀναχωρεῖ προσεχῶς διὰ Παρισίους, ὅπου θὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδὰς της, ἐπιδίδουσα εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Ζωγραφικῆς· διὸτι ἐκτὸς τῶν γνωστῶν τοπίων της, τῶν θαλασσογραφῶν, τῶν ἀνθέων, βλέπομεν καὶ τὰς τῶσον χαρακτηριστικὰς προσωπογραφίας της, τὰς ὥραιας της συνθέσεις, ὡς καὶ τὰς εἰκόνας τοῦ βιβλίου τῆς κ. Δέλτα. Ὅλα ταῦτα μᾶς δεικνύουν πόσον τὸ τάλαντον αὐτῆς ἀνεπτύχθη κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτᾶ ἔτη τῆς ἐν Ἑσπερίᾳ σπουδῆς της.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΩΝ ΙΝΔΩΝ

Καὶ ἀφοῦ ἀναφέρει ἡ καίδη Dufferin τὸ ἰατρικὸν κολλέγιον τῆς Surnomoyée τὸ ὁποῖον ἴδρυσε μετ' ἰδικὰς της ἐξοδα ἡ σύζυγος τοῦ Μαχαρκῆ τοῦ τόπου, ὁμιλεῖ εἰς τὰ γράμματά της καὶ διὰ τὰς ἰδικὰς της ἐνεργείας πρὸς ἴδρυσιν τῆς ἐταιρείας τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου της, μετὰ τὴν ὁποίαν κατάρθωσε νὰ συστήσῃ ἰατρικὰ σχολεῖα γυναικῶν εἰς τὰς μεγαλύτερας πόλεις τῶν Ἰνδιῶν.

Ἴδου πῶς ἀναγγέλλει εἰς τὴν μητέρα της τὴν ἀπόφασίν της. Ἄφοῦ περιγράφει μίαν ἐξοχικὴν ἐορτὴν της, προσθέτει : « Ἀλήθεια. Τὸ μεγάλο μου ἰατρικὸν σχέδιον θὰ πραγματοποιηθῆ. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν βασανίζω πρὸ καιροῦ, ἀλλὰ δὲν ἤθελα νὰ σοῦ ὁμιλήσω, πρὶν νὰ ἔχω τίποτε θετικῶς ἀποφασισμένον. Τώρα εἰς τὰ σχέδιά μου προσηλύτισα τὸν Ραγιά, ὁ ὁποῖος μοῦ προσέφερεν ἓνα μεγάλο ποσόν καὶ ὁ ταγματάρχης Τσόττε μοῦ ὁπείσθη νὰ διοργανώσῃ μεγάλην συναυλίαν μετὰ τὰς εἰσπράξεις ὑπὲρ τοῦ ἔργου μου. Ἡ ἰδέα μου λοιπὸν εὐρίσκειται εἰς τὸν δρόμον τῆς πραγματοποίησεως : Ὁ Ἐθνικὸς Σύνδεσμός μας θὰ ἔχῃ ἐδῶ μίαν κεντρικὴν ἐπιτροπὴν καὶ κεντρικὸν ταμεῖον, διακλαδώσεις δὲ καὶ τοπικὰς ἐπιτροπὰς εἰς ὅλο τὸ Ἰνδοστάν. Σκοπὸς μᾶς θὰ εἶναι ἡ ἰατρικὴ μόρφωσις τῶν γυναικῶν, ἡ παροχὴ ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ φαρμάκων, ἡ ἴδρυσις νοσοκομείων εἰς ἕλην τὴν χώραν καὶ ἡ συστη-

ματικὴ ἐγγραφή ἐράνων πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ τούτου.....

Ἐχω πολλὰς ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Θὰ εἶναι εὐεργέτημα διὰ τὰς γυναῖκας τῆς χώρας αὐτῆς : Τὸ ἔργον θὰ ὀνομασθῆ : Ταμεῖον τῆς κομῆσεως Dufferin, ὑπὲρ παροχῆς ἰατρικῶν βοηθημάτων εἰς τὰς γυναῖκας τῶν Ἰνδιῶν. Ἐὰν σοῦ τύχουν ἄνθρωποι διαθέτοντες χρήματα, μὴ λησμονῆς νὰ τοὺς ὁμιλήσῃς διὰ τὸ ἔργον μου.

Εἰς ἄλλο γράμμα της λέλει : Τὸ ἔργον μου γίνεται κάθε ἡμέραν καὶ περισσύτερον δημοτικόν. Ἐχω ἀπὸ παντοῦ χρήματα καὶ ἐπιδοκιμασίαν. Ὁ Μαχαρκῆς τοῦ Ulvard μοῦ ἔστειλε τέσσαρες χιλιάδας ρούπια (νόμισμα Ἰνδικόν) καὶ ἓνα τσέκ διὰ τὴν ὑποτροφίαν δύο ἰθαγενῶν. Τὸ Σάββατον θὰ ψηφισθῆ τὸ Καταστατικόν. Θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ, ὅταν ἀρχίσῃ ἡ δουλειὰ καὶ θὰ ἔχω πλέον ὑπερπηδήσει τὰς πρώτας δυσκολίας. Ἡ ἐργασία δὲν με τρομάζει, ἀλλὰ τρέμω διὰ τὸν πολὺν θόρυβον ὅπου γίνεται εἰς τὴν δημοσιότητα. Καὶ ὁ Μαχαρκῆς τῆς Kashmir μοῦ ἔστειλε δώδεκα χιλιάδας πεντακόσια φράγκα. Ὅ,τι με σκοτίζει εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἀνοίξω βιβλία νὰ ἐκδίδω τσέκια, νὰ ἔχω διπλότυπα ἀποδείξεων, βιβλία ἐπιστολῶν καὶ ἐν γένει νὰ ἔχω ἓνα εἶδος γραφείου, τὸ ὁποῖον νὰ διευθύνω, ὅπως οἱ ἄνδρες τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν.

(Ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τῆς Γυναικὸς τῆς κ. Κ. Παρρέν).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

Ἀπὸ τὸ Παρίσι μᾶς ἦλθε τὸ Γ'. τεῦχος τῆς Groecia, τῆς ὁποίας τὴν ἔκδοσιν ἀνηγγεῖλαμεν πρὸ καιροῦ. Ὡς τὴν ἐπεριμέναμεν καὶ εἶναι πραγματικῶς. Ἔργον φιλολογικὸν καὶ ἔθνικόν μαζή. Διότι γνωρίζει τοὺς ἐργάτας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων εἰς τοὺς ξένους, διότι ἐξυψώνει τὸ ἔθνικόν μας γόητρον, διότι γίνεται ἓνα ἐκλεκτὸν ὄργανον τῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας μας μετ' ὅ,τι ἔχουν ἐπιφανῆς τὰ Γαλλικὰ γράμματα.

Ὄνόματα Γαλλικὰ καὶ Ἑλληνικὰ ἀπὸ τὰ γνωστότερα μετέχουν εἰς τὴν σύνταξίν του. Ὁ πρῶτος δὲ Ἕλληνας τῶν γραμμάτων, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον ἐκτίθεται καὶ μελετᾶται εἰς τὸ Γ'. Τεῦχος τῆς Groecia εἶναι ὁ Ροῖδης, μία φιλολογικὴ φυσιογνωμία ἀπὸ τὰς πλέον χαρακτηριστικὰς καὶ ἀπὸ τὰς πλέον ἀδράς τῆς φιλολογικῆς μας ἀναγεννήσεως.

Ἡ κ. Ζουλιέττα Ἀδάμ δημοσιεύει εἰς τὴν

Groecia αὐτὴν μακρὰν μελέτην της περὶ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, ὁ κ. Jules Bois καὶ ἄλλοι πράγματα πρωτότυπα, ἔμμορφα καλογραμμένα καὶ δυνατά.

Ἡ Groecia θὰ γίνῃ βεβαίως τὸ ἀγαπητόν εἰς κάθε Ἕλληνα καὶ Ἑλληνίδα ξενόφωνον περιοδικόν, διότι ἂν θὰ μᾶς διῆ ὥραία καὶ ἐκλεκτὰ ἔργα τῆς γαλλικῆς φιλολογίας θὰ μᾶς γνωρίζῃ συγχρόνως καὶ μετὰ τοὺς ἰδικούς μας συγγραφείς, ποῦ τόσο ὀλίγον τοὺς παρακολουθεῖ τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν καὶ τόσο ὀλίγον τοὺς γνωρίζει.

Βεβαίως ὅταν τὸ Παρίσι ἀναλάβῃ νὰ τοὺς κάμῃ γνωστοὺς καὶ τὰ ἔργα τῶν δημοσιοθετῶν Γαλλικὰ, θὰ γίνουσι καὶ ἐδῶ ἀγαπητοὶ καὶ θὰ διαβάζωνται περισσότερον.

Μεταξὺ τῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας ἡ Groecia δημοσιεύει εἶναι καὶ ἡ τῆς Προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς της κ. Ἀμαλίας Βαλασαμάκη, ἡ ὁποία εἰργάσθη καὶ ἠγωνίσθη μετὰ τὸν πατριωτισμόν, ὁ ὁποῖος τὴν διακρίνει διὰ τὴν ἰδρυσίν τῆς Groecia, μεταξὺ τῶν συνεργατῶν τῆς ὁποίας καταλέγεται καὶ ὁ νεαρὸς υἱὸς της κ. Μ. Βαλασαμάκης.

Ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν» ἀναλαμβάνει εὐχαρίστως τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν εἰς τὴν Groecia ἢ τὴν παροχὴν οἷας δήποτε σχετικῆς πληροφορίας. Ἡ διεύθυνσις τῆς Groecia εἶναι : 41. Boulevard St Germain. Directeur Mr Jean Parisi.

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

τῆς Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.

Ἐγείναν προχθὲς τὴν Κυριακὴν, ὡς πάντοτε ὑπεβολικὰ ἐνδιὰφέρουσαι διὰ τὰ πρακτικὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα τόσο τελείως διδάσκονται εἰς τὴν σχολὴν αὐτὴν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν ἔργων τῆς σχολῆς παρουσιάζει ἐφέτος ἀπιστεύτους προόδους. Τὰ ἐκτεθέντα ἔργα τῆς ζωγραφικῆς καὶ ξυλογλυπτικῆς ἤμποροῦσαν νὰ ἔχουν θέσιν εἰς μίαν οἶαν δήποτε καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσίν. Τὰ ἀνθὴ ὑπερβαίνοντα κατὰ τὴν τελειότητα καὶ τὰ φυσικὰ ἀκόμη.

Τὰ ἀσπρόρουχα πανηγύρι τῶν ματιῶν Ἀθρὰ καὶ λεπτεπίλεπτα, τόσο τελείως ἐργασμένα, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ διαφορά μεταξὺ καλῆς καὶ ἀνάποδης. Προῖκες τελειόταται ἐκτελοῦνται ἐκεῖ εἰς τιμὰς ἀκαταγνώστους. Καὶ ἔτοιμα ἀσπρόρουχα πωλοῦνται ἀπὸ τὰ ἐκτεθέντα, πολυτελῆ καὶ μὴ. Μπλούζες τῆς ἐποχῆς, plastrons καὶ πολλὰ ἄλλα ὥραία πράγματα. Ὑποκάμισα ἀνδρῶν, τέλεια καὶ πολὺ εὐθηνά. Τὸ σίδηρον εἶναι τελειότατον, αἱ τιμαὶ δὲ πολὺ κατώτεραι τῶν συνηθῶν.

Ἡ λαϊκὴ κουζίνα ἔκαμεν ἐφέτος θαύματα. Καὶ μόνον ὁ χώρος μικρὸς διὰ τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου ποῦ ἐνοεῖ νὰ παρακολουθῆ τὰς ἐξετάσεις αὐτάς.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Χηλός για τηγανίσμα. Μιά ώρα πριν να αρχίσετε να τηγανίζετε, κατασκευάζετε τον χηλόν σας. Βάζετε εις μιά σουπιερίτσα 5—6 κουταλιές φαρίνα, λίγο αλάτι, ένα κουταλάκι βούτυρο, λυωμένο μέσα εις λίγο ζεστό νερό, ένα κουταλάκι λάδι, ένα αυγό ολόκληρο και μιά κουταλιά ρακί. "Όλα αυτά τὰ ανακατώνετε με χλιαρό νερό, διά να σχηματισθῆ χηλός πυκτούτσικος και προσθέτετε δύο άσπρα αυγών, κτυπημένα εις άφρον. Εις τόν χηλόν αυτόν βουτάτε κολουθάκια φέτες, ἢ μπακαλάο φρέσκο, ἢ ξαλμυρισμένο, ἢ κρέας κοτελέτες, ἢ ψάρι φέτα ἢ ὅ,τι άλλο θέλετε.

Ξεροσίγανα. 100 δρ. φαρίνα, 50 δρ. βούτυρο

και 50 δρ. ζάχαρι και 5 αυγά. Τὴν δουλεύετε καλά και ἔπειτα τὴν ανοίγετε φύλλο, τὸ κόπτετε λουρίδες ἢ εις ὅσα ἄλλα σχήματα θέλετε και τὰ τηγανίζετε μέσα εις ἄφθονο βραστό πάχος ἢ εις λάδι ἢ εις βούτυρο. "Ἐπειτα τὰ πιτίζετε με ψιλή ζάχαρι και κανέλα ἢ με σιρόπ ιγλυκού.

"Άλλος τρόπος. Κτυπάτε 4 αυγά μέσα εις δρώ κουταλιές κρέμα, δρώ κουταλιές άνθόνερο, λίγη ζάχαρι, μιά κουταλιά μικρὴ βούτυρο, λίγο αλάτι και προσθέτετε φαρίνα, ἔως ὅτου να σχηματισθῆ ζύμη αρκετά σφικτή. "Ανοίγετε φύλλο τὸ κόπτετε εις λουρίδες και τηγανίζετε. "Αν θέλετε κοπανίζετε αμύγδαλα και καρύδια, τὰ χύνετε εις τὸ σιρόπι και τὰ περιχύνετε εις τὴν πιατέλα.

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΑΛΕΥΡΟΝ ΝΕΣΤΛΕ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ

Πωλεῖται εις ὅλα τὰ φαρμακεία και φαρμακευπορεῖα.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Δεσὰ τὴν Ἑλλάδα και Κρήτην.

Κ^{ΟΣ} ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

"Ἐδρα ἐν Ἀθήναις, Ὑποκαταστήματα ἐν Πειραιεῖ, Ἀργεῖ Πύργῳ, Πάτραις
Αἰγίῳ, Κερκύρα και Κεφαλληνία
Πρακτορεῖα ἐν Ναυπλίῳ και Ἀμαλιάδι.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΟΝ

Συνάλλαγμα.—Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί.—Εἰσπράξεις.—Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω χρεωγράφων.—
Αγροπωλησιαὶ χρεωγράφων.—Προεξοφλήσεις.—

Λαϊκὸν ταμειυτήριο ἀπὸ 1 δρ. μέχρι 2,000 πρὸς 4 1/4 ο/ο

Θησαυροφυλάκιον.—Φύλαξις χρεωγράφων και τιμαλφῶν.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ 5,000 ΔΡ.

4 ο/ο εις ἀ'. ζήτησιν. — 5 ο/ο ἐν ἔτος.

Τόκοι καταθέσεων :

Διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εις πρώτην ζήτησιν	3 1/2 ο/ο	ἐτησίως
» » » μετὰ τρεῖς μῆνας	4 ο/ο	»
» » » μετὰ εἴξ μῆνας	4 1/4 ο/ο	»
» » » μετὰ ἐν ἔτος	4 1/2 ο/ο	»
» » » μετὰ δύο ἔτη	5 ο/ο	»
» » » μετὰ τρία ἔτη και ἄνω	5 1/2 ο/ο	»
» » εις χρυσὸν 1/2 ο/ο	ὀλιγώτερον.	

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1) Εἰσαγωγή και ἐξαγωγή ἐμπορευμάτων ἐπὶ προμηθειῶν.—2) Γενικὸν Πρακτορεῖον Γαλλικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρίας ΦΟΙΝΙΞ Πυρὸς και Ζωῆς.

ΤΜΗΜΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΝ

1) Εἰσπράξεις ἐνοικίων.—2) Διχειρίσεις περιουσιῶν.—3) Ἐκτέλεσις διαθηκῶν.—4) Γνωμοδοτήσεις και συντάξεις συμβολαίων.